

**EKONOMICKÁ UNIVERZITA V BRATISLAVE**  
**OBCHODNÁ FAKULTA**

Evidenčné číslo: 102004/B/2023/36124048423265028

**ZAMESTNANOSŤ V CESTOVNOM RUCHU**  
**V TERCHOVEJ A JEJ BLÍZKOM OKOLÍ**

Bakalárska práca

**EKONOMICKÁ UNIVERZITA V BRATISLAVE**  
**OBCHODNÁ FAKULTA**

**ZAMESTNANOSŤ V CESTOVNOM RUCHU**  
**V TERCHOVEJ A JEJ BLÍZKOM OKOLÍ**

Bakalárska práca

**Študijný program:** podnikanie v cestovnom ruchu a službách

**Študijný odbor:** ekonómia a manažment

**Školiace pracovisko:** Katedra cestovného ruchu

**Vedúci záverečnej práce:** doc. Ing. Anna Micháľková, PhD.

**Bratislava 2023**

**Anna Chabadová**



## Čestné vyhlásenie

Čestne vyhlasujem, že som záverečnú prácu vypracovala samostatne, a že som uviedla všetku použitú literatúru.

**Dátum:** 02.05.2023

.....

Anna Chabadová

## **Pod'akovanie**

Týmto by som sa veľmi chcela poďakovať vedúcej mojej bakalárskej práce doc. Ing. Anne Micháľkovej, PhD. za to, ako ma vedela vždy podporiť a za inšpiratívne rady, čo ma posúvali v práci ďalej. Zároveň by som sa chcela poďakovať rodine a priateľovi za to, ako ma podporovali až do konca.

**Dátum:** 02.05.2023

.....

Anna Chabadová

## Abstrakt

CHABADOVÁ, Anna: Zamestnanosť v cestovnom ruchu v Terchovej a jej blízkom okolí. – Ekonomická univerzita v Bratislave. Obchodná fakulta; Katedra cestovného ruchu. – doc. Ing. Anna Micháľková, PhD. – Bratislava: OF EU, 2023, počet strán 48.

Záverečná práca je vypracovaná na tému Zamestnanosť v cestovnom ruchu v Terchovej a jej blízkom okolí. Cieľom záverečnej práce bolo zhodnotenie štruktúry zamestnanosti v cestovnom ruchu a jej jednotlivých ekonomických aspektov v Terchovej a jej blízkom okolí. Práca je rozdelená do 4 kapitol. Obsahuje 1 obrázok, 3 grafy a 15 tabuliek. Prvá kapitola sa zameriavala na skúmanie súčasného stavu našej riešenej problematiky, a to zamestnanosti v cestovnom ruchu, v ktorej sú súčasťou aj jej riziká a túto kapitolu dopĺňajú ekonomické jednotky v cestovnom ruchu a ich identifikácia. V druhej kapitole sú definované ciele, ako hlavný cieľ a 3 čiastkové ciele, ktoré nám napomohli naplniť náš hlavný cieľ. Tretia kapitola sa zameriava na metodiku práce a metódy skúmania, v ktorej súčasťou je aj predmet skúmania. Výsledky práce a diskusia sú znázornené v kapitole 4, ktorá sa zaoberá výsledkami, ktoré sme dosiahli. Porovnáva zamestnanosť v Terchovej a okrese Žilina na základe dostupných zdrojov. Skúma štruktúru zamestnanosti v Terchovej podľa nám vyselektovaných poskytovateľov služieb v danej oblasti. Zároveň hodnotí charakteristiky zamestnanosti v Terchovej a jej blízkom okolí, ktoré sme si určili v kapitole č.3 a vyhodnocuje ich na základe primárneho prieskumu. Výsledkom riešenia danej problematiky je zhodnotenie charakteristík zamestnanosti v skúmanej oblasti.

**Kľúčové slová:** cestovný ruch, zamestnanosť, štruktúra zamestnanosti, charakteristiky zamestnanosti, ubytovacie služby, Terchová

## Abstract

CHABADOVÁ, Anna: Employment in tourism in Terchová and its immediate surroundings.  
- University of Economics in Bratislava. Business Faculty; Department of Tourism. –  
Advisor: doc. Ing. Anna Micháľková, PhD. – Bratislava: OF EU, 2023, 48 pages.

The final thesis is prepared on the topic of Employment in tourism in Terchová and its surrounding area. The aim of the final thesis was to evaluate the structure of employment in the tourism industry and its individual economic aspects in Terchová and its immediate surroundings. The work is divided into 4 chapters. Contains 1 picture, 3 graphs and 15 tables. The first chapter focused on the investigation of the current state of our solved problem, namely employment in the tourism industry, which also includes its risks, and this chapter is supplemented by the economic units in the tourism industry and their identification. In the second chapter, the goals are defined as the main goal and 3 sub-goals that helped us to fulfill our main goal. The third chapter focuses on work methodology and research methods, which also includes the subject of research. The results of the work and the discussion are presented in Chapter 4, which deals with the results we have achieved. It compares employment in Terchová and Žilina district based on available sources. It examines the structure of employment in Terchová according to the service providers selected by us in the given area. At the same time, it evaluates the characteristics of employment in Terchová and its immediate surroundings, which we determined in chapter no. 3 and evaluates them on the basis of a primary survey. The result of solving the given problem is the evaluation of the characteristics of employment in the researched area.

**Key words:** tourism, employment, employment structure, employment characteristics, accommodation services, Terchová

# Obsah

<b>ÚVOD</b> .....	9
<b>1 SÚČASNÝ STAV RIEŠENEJ PROBLEMATIKY</b> .....	10
1.1 Zamestnanosť v cestovnom ruchu a jej riziká .....	10
1.2 Identifikácia ekonomických jednotiek cestovného ruchu .....	16
<b>2 CIELE PRÁCE</b> .....	22
<b>3 METODIKA PRÁCE A METÓDY SKÚMANIA</b> .....	23
3.1 Predmet skúmania .....	24
3.1.1 Charakteristika obce Terchová .....	24
3.1.2 Cestovný ruch v obci Terchová .....	25
3.1.3 Zamestnanosť v obci Terchová .....	28
<b>4 VÝSLEDKY PRÁCE A DISKUSIA</b> .....	30
4.1 Porovnanie zamestnanosti v okrese Žilina a obce Terchová.....	32
4.2 Skúmanie štruktúry zamestnanosti na základe primárneho prieskumu .....	34
4.3 Zhodnotenie charakteristík zamestnanosti v Terchovej a jej blízkom okolí.....	40
<b>ZÁVER</b> .....	43
<b>ZOZNAM POUŽITEJ LITERATÚRY</b> .....	46
<b>PRÍLOHY</b> .....	48

## Úvod

Cestovný ruch je moderným sektorom, ktorý v súčasnej dobe predstavuje jedno z najrýchlejšie rastúcich odvetví na celom svete. Zahŕňa rôzne druhy aktivít, ktorých cieľom je poskytovanie turistom zážitky a zároveň zabezpečenie pre nich pohodlné ubytovanie, stravu, či zábavu. Samozrejme cestovný ruch má významný ekonomický dopad, z dôvodu pritiaiahnutia veľkého množstva turistov z rôznych kútov sveta, ktorí nakupovaním v miestnych obchodoch, či utrácaním peňazí v hoteloch a reštauráciách prispievajú k zvýšeniu zamestnanosti v cestovnom ruchu a takisto aj rastu miestneho hospodárstva.

Hlavným cieľom bakalárskej práce bolo zhodnotenie štruktúry zamestnanosti v cestovnom ruchu a jej jednotlivých ekonomických aspektov v Terchovej a jej blízkom okolí.

V teórii záverečnej práce si predstavíme rôzne základné spektrá pojmov od autorov, ktorí sú odborne špecializovaní na danú problematiku. Teoreticky sa budeme venovať zamestnanosťou v cestovnom ruchu a jej rizikami. Problematiku sme doplnili informáciami o producentoch služieb cestovného ruchu a o zamestnancovi cestovného ruchu.

Predpokladmi na naplnenie nášho hlavného cieľa bolo stanovenie si čiastkových cieľov. Pri prvom čiastkovom ciele sme využívali informácie z dostupných dokumentov, a to Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Terchová a Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja Združenie obcí Mikroregión Terchovská dolina. V rámci tejto časti sme cieľ doplnili predpokladmi na využitie cestovného ruchu a zamestnanosťou v obci Terchová.

V druhom čiastkovom ciele sme informácie čerпали zo Štatistického úradu Slovenskej republiky a Sčítania obyvateľov, domov a bytov. Hlavným skúmaním bola identifikácia poskytovateľov služieb v Terchovej a jej blízkom okolí na naplnenie primárneho prieskumu. Cieľ doplnili informácie o porovnávaní zamestnanosti v obci Terchová a celého okresu Žilina.

Zámerom tretieho čiastkové cieľu bolo realizovanie primárneho prieskumu, ktorý nám doplnil informácie o charakteristikách zamestnanosti v obci Terchová a jej blízkom okolí.

Na záver budeme diskutovať o charakteristikách zamestnanosti, ktoré sme si určili v tretej kapitole a o ich výsledkoch z primárneho prieskumu, Štatistického úradu a portálu Platy.sk.

# 1 Súčasný stav riešenej problematiky

## 1.1 Zamestnanosť v cestovnom ruchu a jej riziká

V priemysle cestovného ruchu sa zamestnanosť týka zariadení, organizácií a podnikov, ktoré priamo alebo nepriamo uspokojujú potreby a dopyt návštevníkov danej destinácie. Pri uspokojovaní dopytu návštevníkov je potrebná veľká snaha ľudskej práce.<sup>1</sup> (Gúčík, 2011)

UNWTO vo svojom slovníku (Glossary) uvádza, že zamestnanosť v cestovnom ruchu môže byť meraná buď počtom osôb, ktoré majú svoje hlavné zamestnanie v odvetviach cestovného ruchu, počtom osôb zamestnaných v odvetviach cestovného ruchu v rámci svojich vedľajších zamestnaní, alebo počtom pracovných miest v odvetviach cestovného ruchu.<sup>2</sup>

Samostatné určenie zamestnanosti komplikuje sezónnosť a vysoká variabilita a flexibilita pracovných podmienok, ktorých hlavnou príčinou je ovplyvňovanie trvania pracovného pomeru. Definovanie počtu zamestnaných osôb je dôležitým bodom pre analyzovanie produktivity práce v cestovnom ruchu.<sup>3</sup> (Gúčík, Orelová, 2021)

UN DESA (2008) definuje, že pre poskytovanie informácií o zložení pracovných miest v cestovnom ruchu a identifikáciu homogénnejších skupín pre analytické účely a ako základ pre porovnávanie štatistík v čase a medzi krajinami by mali byť opatrenia zamestnanosti klasifikované podľa rôznych charakteristík odvetví a osôb zamestnávajúcich sa v daných zamestnaniach. Okrem klasifikácie podľa pracovného času osôb zamestnaných na pracovnom mieste môže byť zamestnanie klasifikované aj podľa demografických, vzdelávacích a sociálnych charakteristík osoby, ktorá ho zastáva. Taktiež, odmeňovanie viazané na dané zamestnanie je dôležitou charakteristikou, ktorá by mala byť klasifikovaná samostatne.<sup>4</sup>

---

<sup>1</sup> GÚČIK, Marian. *Cestovný ruch, Politika a ekonómia*. 1. vyd. Banská Bystrica : DALI-BB, s.r.o., 2011. 188 s. ISBN 978-80-89090-98-3.

<sup>2</sup> UNWTO, *Glossary* [online], 2023. [cit. 2023-03-21]. Dostupné na: <https://www.unwto.org/glossary-tourism-terms>

<sup>3</sup> GÚČIK, Marian – ORELOVÁ, Andrea. *Výkonnosť sektora cestovného ruchu a problémy jeho merania*. 1. vyd. Banská Bystrica : Belanium, 2021. 196 s. ISBN 978-80-557-1917-7.

<sup>4</sup> UN DESA. (2010). *International Recommendations for Tourism Statistics*. [online], 2008. 134 s. [cit. 2023-03-28]. Dostupné na: [https://unstats.un.org/unsd/publication/seriesm/seriesm\\_83rev1e.pdf](https://unstats.un.org/unsd/publication/seriesm/seriesm_83rev1e.pdf)

Podstatou ekonomického pohľadu na odvetvie cestovného ruchu je jeho schopnosť generovať pracovné miesta. V súvislosti s udržateľnosťou cestovného ruchu Micháľková a Markovičová (2019) upozorňujú na význam zamestnanosti v tomto odvetví a zahrňujú počet vytvorených pracovných miest ako jeden z ukazovateľov ekonomickej udržateľnosti cestovného ruchu v ich navrhovanom modeli. Spoločenská hodnota cestovného ruchu je ovplyvnená jeho schopnosťou vytvárať pracovné miesta.<sup>5</sup> (Micháľková, Žozoľu, Gáll, 2020)

Hoci moderné technológie v cestovnom ruchu ohrozujú niektoré pracovné miesta, napríklad manuálne rezervovanie sa stále viac nahrádza počítačovými systémami a on-line rezerváciami. To všetko vedie k následnému prepúšťaniu zamestnancov oddelení rezervácií v nadnárodných spoločnostiach (aerolínie, touroperátori a hotely). Napriek tomu, aby bola budúcnosť cestovného ruchu úspešná, tak veľkú časť zohrávajú turisti, pretože tí stále preferujú osobný prístup, čo značí že moderné technológie do určitej miery neovplyvnia a nenahradia pracovné miesta v cestovnom ruchu a kvalifikovaní pracovníci budú zohrávať kľúčovú úlohu v poskytovaní kvalitných služieb. Cestovný ruch zohráva kľúčovú úlohu nielen v generovaní pracovných príležitostí (priama zamestnanosť), t. j. v podnikoch a organizáciách, ktoré priamo uspokojujú dopyt návštevníkov v cestovnom ruchu, ale aj vďaka multiplikačnému efektu (nepriama zamestnanosť). Tento efekt vytvára sekundárnu zamestnanosť v odvetviach nadväzujúcich na cestovný ruch, ako napríklad v stavebníctve, doprave, obchode, verejných službách a ďalších.

Rozvoj nadväzujúcich odvetví hospodárstva v dôsledku tvorby nových pracovných miest v cestovnom ruchu má významný dopad na rôzne aspekty hospodárskeho vývoja. Rast cestovného ruchu a s ním súvisiaci rast pracovných príležitostí vedie k zvýšeniu príjmov, čo sa prejavuje aj v zvýšení dôchodkov a rastu výdavkov. V konečnom dôsledku to zvyšuje celkový hospodársky výkon, ktorý prispieva k rozvoju krajiny a zlepšeniu kvality života jej obyvateľov. Tento vplyv tvorby nových pracovných miest v nadväzujúcich odvetviach na ekonomický rast je preto kľúčový a zásadný pre trvalo udržateľný rozvoj cestovného ruchu a celkovej ekonomiky.<sup>6</sup> (Gúčik, 2011)

---

<sup>5</sup> NOVACKÁ, Ludmila a kol. *Súčasnosť cestovného ruchu v trajektórii budúcnosti* (e-book). Zlín: Radim Bačuvčik - VeRBuM, 2020. 370 s. ISBN 978-80-88356-05-9.

<sup>6</sup> GÚČIK, Marian. *Cestovný ruch, Politika a ekonómia*. 1. vyd. Banská Bystrica : DALI-BB, s.r.o., 2011. 188 s. ISBN 978-80-89090-98-3.

Okrem samotného počtu pracovných miest má cestovný ruch aj ďalší prínos, ktorým sú hodnoty vytvárané zamestnancami v tomto odvetví. Micháľková (2014) používa koeficient tvorby priamej hrubej pridanej hodnoty cestovného ruchu, ktorý vyjadruje schopnosť tohto odvetvia a jeho jednotlivých odvetví tvoriť nové ekonomické hodnoty v súvislosti s príslušnými hodnotami spotreby. Skúmanie zamestnanosti v cestovnom ruchu je veľmi dôležité nielen pre samotné odvetvie cestovného ruchu, ale aj pre regióny a celkovú ekonomiku. Cestovný ruch môže byť významným zdrojom príjmu a zamestnanosti v mnohých regiónoch, najmä v turisticky atraktívnych oblastiach. Koncentrácia zamestnanosti v cestovnom ruchu môže mať vplyv na mnoho faktorov v regióne, napríklad na ekonomický rast, kvalitu života a konkurencieschopnosť regiónu. Keď sa zamestnanosť v cestovnom ruchu koncentruje v určitom regióne, môže to viesť k vzniku podnikateľských sietí, ktoré sú zamerané na poskytovanie služieb a produktov pre turistov. (Micháľková, Özoğlu, Gáll, 2020)

Údaje o zamestnanosti v cestovnom ruchu predstavujú spoločensko-ekonomické vnímanie významu cestovného ruchu v národnom hospodárstve. Cestovný ruch predstavuje moderný a dynamický sektor, ktorý priťahuje do zamestnania rôzne skupiny ľudí v závislosti od veku, pohlavia, úrovne vzdelania, typu zamestnania a regionálnej príslušnosti. Pri analýze zamestnanosti v cestovnom ruchu je kľúčové určiť skupinu odvetví, ktoré spadajú pod koncept cestovného ruchu. Cestovný ruch predstavuje relatívne špecifický a úzky segment z hľadiska dopytu, no z pohľadu ponuky spojuje rôzne oblasti hospodárstva vďaka svojmu prenikavému charakteru. To umožňuje širší pohľad na zamestnanosť v rámci cestovného ruchu alebo v jeho odvetviach. Výskum zamestnanosti môže byť definovaný rôznymi metodologickými prístupmi a interpretácia údajov o zamestnanosti v cestovnom ruchu je náročná. (Micháľková, Özoğlu, Gáll, 2020)

TSA SR (Satelitný účet cestovného ruchu Slovenskej republiky) 2013-2017 poskytuje údaje o zamestnanosti v oblasti cestovného ruchu, konkrétne o počte zamestnancov a podnikateľov v odvetviach cestovného ruchu. Tabuľka č.1 obsahuje číselné údaje o zamestnanosti v odvetviach cestovného ruchu, ktoré zahŕňajú počet zamestnaní prepočítaných na plný pracovný čas v časovom období od roku 2013 do 2017 pre podnikateľov a zamestnancov spolu. Výpočet zamestnanosti v odvetviach cestovného ruchu nezahŕňa rozlíšenie medzi domácim, výjazdovým a príjazdovým cestovným ruchom.

**Tabuľka 1: Počet zamestnaní prepočítaných na plný pracovný čas podľa odvetví**

<b>Odvetvia CR</b>	<b>2013</b>	<b>2014</b>	<b>2015</b>	<b>2016</b>	<b>2017</b>
<b>Spolu</b>	<b>163 756</b>	<b>170 183</b>	<b>175 174</b>	<b>177 267</b>	<b>183 638</b>
<b>Charakteristické odvetvia – medzinárodne porovnateľné (1-10)</b>	135 558	144 099	147 968	147 677	153 272
1: Ubytovacie služby	14 331	15 974	16 642	17 357	17 733
2: Stravovacie služby	67 866	71 412	73 407	70 997	75 274
3 – 6: Dopravné služby	24 076	25 454	26 118	26 804	27 065
7: Prenájom zariadení pre osobnú prepravu	2 010	1 412	1 302	1 208	1 180
8: Služby cestovných agentúr a kancelárií	3 370	3 442	3 207	3 254	3 093
9: Kultúrne služby	9 036	9 256	9 482	9 777	9 926
10: Športové a rekreačné služby	14 869	17 149	17 810	18 280	19 001
<b>Charakteristické odvetvia – špecifické pre SR</b>	28 198	26 084	27 206	29 590	30 366

**Zdroj:** Vlastné spracovanie podľa (Novacká a kol., 2020 podľa TSA SR 2013 – 2017).

V databáze TSA SR 2013-2017 podľa (Micháľková, Ŏzořlu, Gáll, 2020) nájdeme informácie o zamestnanosti v odvetviach cestovného ruchu, ktoré sú rozdelené do dvoch kategórií podľa tabuľky 6.1. Prvá kategória zahŕňa charakteristické odvetvia cestovného ruchu, ktoré sú medzinárodne porovnateľné. Druhá kategória obsahuje charakteristické odvetvia cestovného ruchu, ktoré sú špecifické pre Slovenskú republiku. Tieto údaje popisujú počet zamestnaní (pracovných miest), ktoré sú prepočítané na plný pracovný čas.<sup>7</sup>

<sup>7</sup> NOVACKÁ, Ludmila a kol. *Súčasnosť cestovného ruchu v trajektórii budúcnosti* (e-book). Zlín: Radim Bačuvčik - VerBuM, 2020. 370 s. ISBN 978-80-88356-05-9.

## **Riziká zamestnanosti v cestovnom ruchu**

Pri vytváraní pracovných miest v oblasti cestovného ruchu je dôležité zohľadniť aj tzv. rizikové faktory, ktorými sú napríklad sezónnosť cestovného ruchu, nízke požiadavky na kvalifikáciu a nízke mzdy. Tieto faktory môžu mať negatívny vplyv na kvalitu pracovných miest v cestovnom ruchu, a preto je dôležité pri ich tvorbe zabezpečiť adekvátnu ochranu a primerané pracovné podmienky pre zamestnancov v tejto oblasti.

Ekonomika podnikov a potreba ľudskej práce v cestovnom ruchu sú ovplyvňované sezónnosťou, najmä v oblasti ubytovacích a stravovacích služieb. Sezónne nároky na pracovnú silu často vedú k nedostatku kvalifikovaných pracovníkov a to môže viesť k poklesu kvality služieb, čo negatívne ovplyvňuje spokojnosť návštevníkov destinácií. Cieľom Európskej únie je predĺžiť sezónu v cestovnom ruchu a tak zabezpečiť stabilitu pracovných miest aj v pridružených odvetviach. (Gúčík, 2011)

V mnohých odvetviach cestovného ruchu zamestnávateľa uprednostňujú univerzálne zručnosti svojich pracovníkov pred špecializovanými znalosťami. V hotelierstve a pohostinstve až 45 % pracovných miest nevyžaduje žiadne špecifické vzdelanie alebo určité odborné znalosti. Tento prístup môže byť vhodný pre tvorbu pracovných miest v rozvojových krajinách, no má to negatívny dopad na kvalitu práce a možnosti zvyšovania kvalifikácie pracovníkov, keďže zamestnávateľa sa zvyčajne nevenujú rozvoju odborných zručností svojich zamestnancov. (Gúčík, 2011)

Nízke kvalifikačné nároky v cestovnom ruchu sa prejavujú aj na zárobkoch pracovníkov, čo vedie k nedostatočnej atraktivite týchto pracovných miest. V rozvinutých krajinách preferujú zamestnávateľa lacnú pracovnú silu z iných krajín, pretože domáce domácnosti odmietajú pracovať za nízke mzdy. To však znižuje multiplikačný efekt cestovného ruchu, pretože pracovníci neinvestujú svoje zárobky do miestnej ekonomiky.

V cestovnom ruchu existuje množstvo pracovných podmienok, ktoré môžu negatívne ovplyvniť pracovný výkon a zdravie zamestnancov, najmä u žien, ktoré tvoria až 65 % pracovnej sily v tomto sektore. K týmto podmienkam patrí aj nevhodný pracovný čas, ktorý zahŕňa prevádzku počas víkendov a sviatkov, nevýhodné rozloženie denného pracovného času, ako sú delené zmeny alebo nočné zmeny, a často nepríjemné pracovné prostredie. Tieto faktory môžu viesť k zvýšenému stresu, únave a zdravotným problémom u zamestnancov v cestovnom ruchu. Preto je dôležité venovať pozornosť tejto problematike a zabezpečiť, aby pracovné podmienky v cestovnom ruchu boli primerané a bezpečné pre všetkých

zamestnancov. Tým sa zlepší aj výkonnosť a produktivita pracovníkov, a teda aj celkový úspech a konkurencieschopnosť podnikov v tomto sektore.<sup>8</sup> (Gúčik, 2011)

Kamila Oláhová (TREND, 2023) opisuje o ďalšom riziku, ktorým ukazuje, že odpoveďou na nedostatok pracovníkov je vzdelávanie. Podľa článku autorka Oláhová definuje údaje o tom, že Celosvetový report State of the Global Workplace 2022 uvádza, že až 19 percent zamestnancov je v práci nešťastných a ďalších 60 percent zamestnancov zase zamestnanecké aktivity nenapĺňajú to, čo v praxi často vedie k job hoppingu, čo znamená striedanie zamestnaní.

Viac ako 40 percent firiem chce napriek rastúcim cenám energií naďalej zvyšovať investície do firemného vzdelávania. Tieto čísla pochádzajú z českého a slovenského prieskumu, ktorý si dala vypracovať vzdelávacie platforma Seduo na konci roka 2022. Analytici pracovného trhu uvádzajú, že vedenie spoločností si uvedomilo význam firemného vzdelávania. Firmy sa tiež zaoberali novými postupmi, ako napríklad online prednášky, ktoré sa pre mnohých zamestnancov ukázali ako efektívnejšie.

Takisto aj odborné vzdelávanie zamestnancov napomáha pri znižovaní fluktuácie. Výsledky prieskumu ukazujú, že keď majú zamestnanci príležitosť aplikovať svoje vedomosti v praxi, cítia sa oveľa spokojnejší a motivovanejší. To sa prejavuje vyššou efektívnosťou a výkonom. Treba však zohľadniť aj fázu kariéry, v ktorej sa zamestnanec nachádza. V začiatkoch kariéry majú ľudia silnú potrebu vyprofilovať sa a presadiť sa. Ak sa to nepodarí, často menia prácu. Tento trend je najviditeľnejší u absolventov, ktorých firmy najprv hľadajú, ale potom ich nechávajú niekoľko rokov robiť to isté. Našťastie už existujú projekty ako napr.: platené stáže, ktoré sú skvelým spôsobom, ako získať skúsenosti a zistiť, či je daná práca pre absolventov to pravé. Rotácia medzi rôznymi pozíciami v spoločnosti môže byť tiež veľmi užitočná a napomôcť získať lepšie pochopenie celého podniku.<sup>9</sup> (Kamila Oláhová, 2023)

---

<sup>8</sup> GÚČIK, Marian. *Cestovný ruch, Politika a ekonomia*. 1. vyd. Banská Bystrica : DALI-BB, s.r.o., 2011. 188 s. ISBN 978-80-89090-98-3.

<sup>9</sup> OLÁHOVÁ Kamila. Odpoveďou na nedostatok pracovníkov je vzdelávanie. In TREND : ekonomický týždenník o podnikaní a podnikateľoch na Slovensku. Bratislava : News and Media Holding, a. s., 2023, roč. 32, č. 11, s. 48-50. ISSN 1335-0b84.

## 1.2 Identifikácia ekonomických jednotiek cestovného ruchu

### Producenti služieb cestovného ruchu

V cestovnom ruchu, poskytovatelia služieb zabezpečujú nielen podniky a organizácie v cieľových miestach ako také, ale už aj počas prepravy do cieľových miest. Medzi poskytovateľov služieb cestovného ruchu Gúčík (2010) radí: „ubytovacie a pohostinské podniky, dopravné podniky, kúpeľné a wellness zariadenia, športovo-rekreačné zariadenia, kultúrne a osvetové zariadenia a kongresové zariadenia.“<sup>10</sup>

### Ubytovacie a pohostinské podniky

V oblasti cestovného ruchu sa využívajú rôzne formy ubytovania, ktoré sa delia na ziskové a neziskové zariadenia. Ziskové zariadenia sú prevádzkované za účelom dosiahnutia zisku, ako napríklad hotely a penzióny. Na druhej strane, neziskové zariadenia sú spravované občianskymi združeniami, podnikovými rekreačnými zariadeniami, charitatívnymi organizáciami a podobne. Okrem týchto zariadení sa v cestovnom ruchu využívajú aj súkromné ubytovacie možnosti, a to sú napríklad chaty, izby a rekreačné chalupy. Taktiež, ubytovacie prostriedky ako stany, obytné autá a auto prívesy vytvárajú dodatočné možnosti ubytovania a ovplyvňujú veľkosť a štruktúru dopytu po službách ubytovacích zariadení. Ubytovacie zariadenia tvoria základňu pre poskytovanie ubytovacích služieb, okrem poskytovania prechodného ubytovania hostí poskytujú aj stravovacie služby. (Gúčík, 2010)

Zariadenia, ktoré ponúkajú ubytovanie sa delia :

- *z hľadiska sezónnosti na celoročné*, ktoré prevádzkujú svoju činnosť celý rok, napr. hotely, penzióny, motely ...,
- *z hľadiska druhu na hotelové a nehotelové (parahotelové)*, hotelové tvoria hotel, penzión, botel, motel a apartmánový dom a nehotelové tvoria chatová osada, kemping, ubytovanie v súkromí, ubytovňa pre turistov a táborisko,
- *z hľadiska veľkosti*, v podmienkach SR majú veľké hotely viac ako 250 lôžok, stredné hotely od 101 do 250 lôžok a malé hotely do 100 lôžok.

---

<sup>10</sup> GÚČIK, Marian. *Cestovný ruch, Úvod do štúdia*. 1. vyd. Banská Bystrica : DALI-BB, s.r.o., 2010. 193 s. ISBN 978-80-89090-80-8.

Hotel patrí medzi najzložitejšie zariadenie, ktoré ponúka ubytovanie. Hotel používajú hostia na prechodné ubytovanie a jeho kapacita je viac ako 10 izieb.

Cestovný ruch má špeciálne požiadavky na miesta na ubytovanie, ktoré ovplyvňujú vznik a rast rôznych druhov ubytovacích zariadení. Ubytovacie zariadenia nie sú cieľom cestovania, ale môžu výrazne ovplyvniť rozhodnutie cestovateľov pri výbere cieľovej destinácie na základe ponúkaných služieb.

Stravovacie služby sú jedným zo základných predpokladov pre rozvoj cestovného ruchu. Bez možnosti stravovania nie je možné dlhodobo pobývať mimo trvalého bydliska. Stravovacie služby uspokojujú potreby výživy a prispievajú k regenerácii, čím poskytujú viac voľného času pre aktivity súvisiace s cestovaním. Technickú základňu poskytujúce stravovacie služby sú tvorené reštauráciami, kaviarňami a ďalšími zariadeniami v pohostinstve, ktoré sú súčasťou ubytovacích zariadení, ako sú hotely, penzióny, botely, či motely alebo ako samostatné objekty slúžiace nielen pre návštevníkov cestovného ruchu, ale aj pre miestnych obyvateľov.

Zariadenia v pohostinstve sa môžu podľa charakteru poskytovaných služieb deliť na *zariadenia základného stravovania, zariadenia doplnkového stravovania a zariadenia zábavných a spoločenských služieb*. Pohostinské zariadenia sa prispôbujú potrebám svojich návštevníkov, napríklad sortimentom, otváracími hodinami a v niektorých destináciách dokonca poskytujú aj služby maloobchodných predajní. Cestovný ruch kladie osobitné požiadavky na poskytované služby, vrátane rýchleho obsluhovania a rozsiahleho sortimentu, ako aj na dizajn a dispozičné riešenie zariadení. (Gúčik, 2010)

### Dopravné podniky

Pre rozvoj cestovného ruchu je nevyhnutná doprava pre jednotlivcov, či už sú to automobily, verejná doprava, alebo iné formy osobnej dopravy. Historicky sa rozvoj dopravy javil ako kľúčový faktor pri vzniku a rozvoji cestovania a tým aj cestovného ruchu. Cestovný ruch a doprava sú si vzájomne závislé, pričom cestovný ruch predpokladá existenciu dopravy a zároveň ovplyvňuje aj jej rozvoj. Doprava zabezpečuje možnosť cestovania do cieľovej destinácie, počas pobytu v danom mieste a tiež návratu domov.

Rekreačná doprava označuje dopravu, ktorá uspokojuje potreby návštevníkov v oblasti cestovného ruchu.

Pri cestovnom ruchu sú kladené špecifické požiadavky na rekreačnú dopravu a jej techniku, a to najmä na:

- kapacitu a frekvenciu prepravy,

- smer prepravy,
- rýchlosť prepravy,
- bezpečnosť a pohodlie,
- cenu prepravy.

V cestovnom ruchu má významný vplyv nielen verejná osobná doprava, ktorá zahŕňa cestnú, leteckú, železničnú a vodnú dopravu, ale aj individuálna doprava, ktorá sa uskutočňuje pomocou osobných dopravných prostriedkov. (Gúčík, 2010)

### Kúpeľné a wellness zariadenia

Liečebná kúpeľná starostlivosť súvisí s prítomnosťou prírodných liečivých zdrojov, existenciou liečebných zariadení a zariadení na ubytovanie, stravovanie, kultúru a šport. Táto forma liečby sa považuje za súčasť preventívnej a terapeutickkej starostlivosti, ktorá zahŕňa ochranu, obnovu a upevnenie zdravia. Ubytovacie zariadenia v kúpeľných miestach ponúkajú hosťom hotely a liečebné domy, ktoré sú často zamerané na poskytovanie kúpeľnej liečby. Stravovanie je zvyčajne špecificky prispôsobené potrebám liečby hostí a zahŕňa diétne jedlá pre jednotlivé choroby. Okrem toho, kúpeľné mestá ponúkajú aj širokú škálu kultúrnych a športovo-rekreačných zariadení, ktoré sú dostupné nielen pre kúpeľných hostí, ale aj pre návštevníkov jednotlivých kúpeľných miest.

V dnešnej dobe sa stále viac ľudí potýka s nedostatkom pohybu, nezdravým životným štýlom a najmä s nevyváženou stravou. Zvyšuje sa povedomie o zdraví, preto sa ľudia rozhodujú využiť dovolenku na napravenie toho, čo po celý rok zanedbávali. Trend zameraný na zdravotný cestovný ruch sa snažia zaznamenať nielen kúpeľné zariadenia, ale aj hotely, ktoré ponúkajú wellness služby pod dohľadom lekárov a rehabilitačných pracovníkov. (Gúčík, 2010)

### Športovo-rekreačné zariadenia

Ľudí motivuje využívať voľný čas na aktívny oddych a preto sa zúčastňujú na cestovnom ruchu zameranom na rekreáciu a šport/dobrodružný cestovný ruch. Tieto druhy cestovania zvyčajne zahŕňujú fyzické aktivity v prostredí v prírode a poskytujú alternatívu k sedavému životnému štýlu súvisiacemu s prácou v interiéri. Aktívne formy oddychu v cestovnom ruchu sú podporené existenciou športovo-rekreačných zariadení, ktoré poskytujú široké spektrum služieb pre návštevníkov, aby mohli uspokojiť svoje potreby a záujmy.

Tieto zariadenia sú kľúčovou súčasťou technickej základne pre aktívne formy oddychu v cestovnom ruchu. Športovo-rekreačné zariadenia sú dôležitým prvkom v ubytovacích zariadeniach a vybavenosti cieľových miest, pretože umožňujú predĺžiť sezónu a prispievať tak k efektívnosti ostatných zariadení v cestovnom ruchu.

Inými slovami, športovo-rekreačné zariadenia sú rozdelené na dve kategórie: tie, ktoré sú univerzálne a poskytujú služby nezávisle od prírodných podmienok, ako napríklad ihriská pre loptové hry, kryté bazény a fitnesscentrá. Tieto zariadenia sú často súčasťou ubytovacích zariadení a vybavenosti cieľových miest. Druhá skupina športovo-rekreačných zariadení, ktoré sú dôležité pre cestovný ruch, zvyčajne poskytuje služby založené na prírodných podmienkach a má sezónny charakter. Tieto zariadenia sú cieľom účasti na cestovnom ruchu a sú nevyhnutnou súčasťou športovo-rekreačných služieb, ktoré sú k dispozícii pre návštevníkov. Príkladmi sú kúpanie v prírodných vodných tokoch, turistické chodníky, lanovky, bežecké trate a podobne.

Športovo-rekreačné zariadenie môžeme deliť na *interiérové*, *letné* a *zimné*. (Gúčík, 2010)

#### Kultúrne a osvetové zariadenia

Kultúrne a mestský cestovný ruch sa zameriava na služby kultúrnych a osvetových zariadení. Tieto druhy cestovného ruchu súvisia s objavovaním nových miest a krajín, zábavou a vzájomnou interakciou. Zvyčajne sú súčasťou iných typov cestovného ruchu, ako napríklad kúpeľného, zdravotného, rekreačného alebo kongresového. Kultúrno-historické objekty, kultúrne a osvetové zariadenia, spoločenské a zábavné strediská tvoria technickú základňu týchto druhov cestovného ruchu a môžu byť súčasťou ubytovacích a pohostinských podnikov. Kultúrno-spoločenské zariadenia sú živé a dynamické vďaka organizovaným podujatiam, ktoré ponúkajú, sú to napríklad folklórne festivaly, oslavy miestnych výročí, výstavy, veľtrhy, jarmoky a ďalšie. Pre úspech týchto podujatí je kľúčové poskytnúť návštevníkom kvalitné a včasné informácie o ich pláne. (Gúčík, 2010)

#### Kongresové zariadenia

Kongresové zariadenia sa zameriavajú na poskytovanie služieb špeciálnej skupine ľudí – účastníkom kongresových akcií (semináre, školenia, konferencie atď.), ktorí sú odborníkmi v rôznych oblastiach a potrebujú sa stretávať, vymieňať si informácie a rozširovať svoje znalosti. Hlavným zameraním kongresových akcií je odborný program a súčasne aj doplnkové aktivity pred aj po kongrese. Pre usporiadanie kongresových podujatí

sa využívajú kongresové centrá a kongresové sály s kompletným vybavením, ktoré sú budované ako súčasť kultúrno-spoločenských centier alebo hotelov. Kongresové služby zahŕňajú nielen odborný program, ale aj doplnkové aktivity pred a po kongrese. Pre úspešnú prípravu kongresu je dôležitá spolupráca medzi organizátorom (objednávatel'om) a realizátorom, ktorými môžu byť kongresový hotel, kongresové centrum alebo cestovná kancelária ako sprostredkovateľ.<sup>11</sup> (Gúčik, 2010)

### **Zamestnanec v cestovnom ruchu**

Zamestnanec je definovaný ako osoba, ktorá uzavrela formálnu alebo neformálnu dohodu s inou rezidenčnou jednotkou a výmenou za svoje pracovné výkony dostáva finančnú alebo nepeňažnú odmenu. Zamestnanie alebo pracovné miesto sa vzťahuje na explicitnú alebo implicitnú pracovnú zmluvu medzi zamestnancom a organizáciou, v ktorej sa zamestnanec zaväzuje vykonávať určitú prácu za odmenu alebo za iné dohodnuté podmienky.<sup>12</sup> (Gúčik, Orelová, 2021)

Ľudský kapitál je jednou z neodmysliteľnou súčasťou, ktorá pôsobí pri poskytovaní služieb cestovného ruchu aktívnou formou. Tento pojem predstavuje využívanie psychický, i fyzických vlastností jedinca na realizovanie cieľov podniku.<sup>13</sup> (Kučerová, Strašík, Šebová, 2010)

„Podnikatelia sú osoby, ktoré sú vlastníčkmi alebo spoluvlastníkmi podniku, v ktorom pracujú ako vo svojom hlavnom zamestnaní. Do tejto kategórie možno začleniť aj vypomáhajúcich rodinných príslušníkov, pre ktorých je táto činnosť hlavným zamestnaním“ (Gúčik – Orelová, 2021).<sup>14</sup> Táto kategória podnikateľov sa označuje rodinným podnikaním a často sa vyskytuje v malých podnikoch, kde sú rodinní príslušníci zapojení do podnikania.

Gúčik a Orelová (2021) tvrdia, že „Zamestnaná osoba môže mať dve alebo aj viac zamestnaní počas daného obdobia, pritom niektoré, každé alebo žiadne z nich môže byť

---

<sup>11</sup> GÚČIK, Marian. *Cestovný ruch, Úvod do štúdia*. 1. vyd. Banská Bystrica : DALI-BB, s.r.o., 2010. 307 s. ISBN 978-80-89090-80-8.

<sup>12</sup> GÚČIK, Marian – ORELOVÁ, Andrea. *Výkonnosť sektora cestovného ruchu a problémy jeho merania*. 1. vyd. Banská Bystrica : Belanium, 2021. 196 s. ISBN 978-80-557-1917-7.

<sup>13</sup> KUČEROVÁ, Jana – STRAŠÍK, Anton – ŠEBOVÁ, Ľubica. *Ekonomika podniku cestovného ruchu*. 2. vyd. Banská Bystrica : DALI-BB, s.r.o., 2010. 140 s. ISBN 978-80-89090-75-7.

<sup>14</sup> GÚČIK, Marian – ORELOVÁ, Andrea. *Výkonnosť sektora cestovného ruchu a problémy jeho merania*. 1. vyd. Banská Bystrica : Belanium, 2021. 93 s. ISBN 978-80-557-1917-7.

súčasťou sektora cestového ruchu.“<sup>15</sup> Existuje veľa príčin, prečo si ľudia hľadajú druhé zamestnanie. Môže to mať veľa dôvodov, napr. zvýšenia svojich príjmov, ale aj z dôvodu rozšírenia svojich zručností a skúseností v inom odbore, ktoré daného jednotlivca zaujímajú.

Gúčík a Orelová (2021) vo svojej knihe uvádzajú dva kľúčové ukazovatele rastu zamestnanosti. Tieto ukazovatele sa používajú na meranie rastu zamestnanosti a sú uvedené v tabuľke č.2.

**Tabuľka 2: Počet pracovných miest prepočítaných na plnú pracovnú dobu v cestovnom ruchu (roky 2013 – 2018)**

<b>Rok</b>	<b>Počet pracovných miest prepočítaných na plnú pracovnú dobu v CR</b>	<b>Koeficient medziročného rastu počtu pracovných miest prepočítaných na plnú pracovnú dobu v CR</b>
<b>2013</b>	155 630	-
<b>2014</b>	163 083	1,048
<b>2015</b>	164 896	1,011
<b>2016</b>	169 079	1,023
<b>2017</b>	174 505	1,032
<b>2018</b>	177 638	1,018

**Zdroj:** Vlastné spracovanie podľa (Gúčík – Orelová, 2021 podľa ŠÚ SR 2019,2021).

V roku 2018 bolo v Slovenskej republike evidovaných 177 638 tisíc pracovných miest v cestovnom ruchu, čo znamená zvýšený nárast o 22 tisíc pracovných miest v porovnaní s rokom 2013. Priemerné medziročné tempo rastu zamestnanosti v cestovnom ruchu v Slovenskej republike bolo na úrovni 2,70 %. Tento údaj naznačuje pozitívny trend v sektore cestovného ruchu a naznačuje, že sa v tejto oblasti vytvárajú nové pracovné príležitosti.<sup>16</sup> (Gúčík, Orelová, 2021)

<sup>15</sup> GÚČIK, Marian – ORELOVÁ, Andrea. *Výkonnosť sektora cestovného ruchu a problémy jeho merania*. 1. vyd. Banská Bystrica : Belanium, 2021. 93 s. ISBN 978-80-557-1917-7.

<sup>16</sup> GÚČIK, Marian – ORELOVÁ, Andrea. *Výkonnosť sektora cestovného ruchu a problémy jeho merania*. 1. vyd. Banská Bystrica : Belanium, 2021. 196 s. ISBN 978-80-557-1917-7.

## 2 Ciele práce

Terchovská dolina má vysoký potenciál na rozvoj zamestnanosti v obciach, ktoré sú jej súčasťou, avšak má svoje nedostatky, ktoré sme pomocou našich cieľov vedeli identifikovať. Terchová a jej predpoklady na využitie cestovného ruchu sú znázornené v kapitole 3.3.

Základným cieľom, ktorý sme si zvolili pre vypracovanie našej bakalárskej práce bolo **zhodnotenie štruktúry zamestnanosti v cestovnom ruchu a jej jednotlivých ekonomických aspektov v Terchovej a jej blízkom okolí.**

Okrem základného cieľa sme si vytýčili aj tri čiastočné ciele:

### **1. Charakteristika cestovného ruchu v Terchovej na základe dostupných zdrojov.**

V tejto problematike sme sa zaoberali charakteristikou obce Terchová skúmanou pomocou dostupných dokumentov, ktorými obec disponuje. Tento cieľ sme doplnili predpokladmi na využitie cestovného ruchu a zamestnanosťou v obci.

### **2. Skúmanie štruktúry zamestnanosti na základe sekundárneho zisťovania.**

Daný cieľ sme začali identifikáciou poskytovateľov služieb v Terchovej a jej blízkom okolí na účely primárneho prieskumu. Porovnanie zamestnanosti v obci Terchová a celého okresu Žilina nám doplnilo informácie o štruktúre zamestnanosti pre naplnenie nášho druhého čiastkového cieľa.

### **3. Skúmanie štruktúry zamestnanosti na základe primárneho prieskumu.**

Primárny prieskum sme tvorili formou štruktúrovaného dotazníka, ktorý bol odovzdaný do prevádzok osobne, ale taktiež aj elektronickou formou v intervale od 08.03.2022 do 19.03.2022. Jeho cieľom bola identifikácia charakteristík zamestnancov pracujúcich v službách cestovného ruchu. Zúčastnilo sa ho 107 respondentov z 16 prevádzok, ktoré poskytujú služby v oblasti ubytovacích služieb, stravovacích služieb, v oblasti ostatného maloobchodu a oblasti umenia, zábavy a rekreácie.

### 3 Metodika práce a metody skúmania

Pre účely skúmania v rámci bakalárskej práce je potrebné určiť si hlavný cieľ, ktorý sa zameriava na zhodnotenie štruktúry zamestnanosti v cestovnom ruchu a jej jednotlivých ekonomických aspektov v Terchovej a jej blízkom okolí. V metodike práce sme sa snažili pracovať s čo najviac dostupnými zdrojmi, ktoré s našou danou problematikou súviseli.

Charakteristiku cestovného ruchu v Terchovej sme skúmali na základe dostupných zdrojov, a to z dokumentu Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Združenie obcí Mikroregión Terchovská dolina na r. 2015 – 2020 a Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Terchová z roku 2009 (ďalej len „PHSR obce Terchová“). Obec Terchová disponuje len jedným dokumentom, v ktorom sú celistvé údaje pre danú obec. A preto sú dáta uvádzané až z roku 2009, novšie dáta, ako aj dáta z celého Mikroregiónu Terchovskej doliny sú v dokumente z roku 2015, no nie sú konkretizované iba na obec ako takú.

V rámci sekundárneho zisťovania bolo potrebné v prvom kroku identifikovanie poskytovateľov služieb (podnikateľské subjekty a iné), ktorí sú do nášho výskumu zapojení. Pracovali sme s vyselektovanými poskytovateľmi služieb v Terchovej a jej blízkom okolí, a to v oblasti ubytovacích služieb, stravovacích služieb, v oblasti ostatného maloobchodu a oblasti umenia, zábavy a rekreácie. Územie bolo vymedzené do hranice 10km od Terchovej a to len v okrese Žilina. Získanie najnovších štatistík a dát bolo realizované zo Štatistického úradu, Sčítania obyvateľov, domov a bytov a emailovou komunikáciou s pracovníkmi zo štatistického úradu, pretože niektoré údaje na DATAcube. neboli zverejnené.

Okrem sekundárnych dát, ktoré boli obmedzené bolo potrebné realizovať primárny prieskum na získanie ďalších dát na naplnenie cieľa. Cieľom prieskumu bola identifikácia charakteristík zamestnancov pracujúcich v službách cestovného ruchu. Respondenti boli vyberaní z 21 poskytovateľov služieb znázornených v tabuľke č.6. Prieskumu sa zúčastnilo 16 prevádzok zo všetkých oslovených a dokopy sa ho zúčastnilo 107 respondentov. Výber bol realizovaný podľa toho, aby bola zapojená každá oblasť poskytovaných služieb. Prieskum bol robený elektronickou a osobnou formou v intervale od 08.03.2022 – 19.03.2022.

V tabuľke č.2 sú znázornené charakteristiky zamestnanosti, ktoré sme si zvolili na zhodnotenie štruktúry zamestnanosti v cestovnom ruchu v Terchovej a jej blízkom okolí. Charakteristiky zamestnanosti sme zisťovali pomocou dát z dokumentu PHSR obce Terchová, z primárneho prieskumu a informácie ohľadom príjmu sme skúmali z osobného dopytovania, informácií zo stránky Platy.sk a Štatistického úradu.

**Tabuľka 3: Charakteristiky zamestnanosti v Terchovej a zdroje dát**

<b>Charakteristiky zamestnanosti</b>	<b>Zdroj</b>
Zamestnanosť podľa odvetví	<b>PHSR obce Terchová</b>
Pohlavie	<b>Primárny prieskum</b>
Veková štruktúra	<b>Primárny prieskum</b>
Geografický pôvod	<b>Primárny prieskum</b>
Vzdelanie	<b>Primárny prieskum</b>
Druh práce	<b>Primárny prieskum</b>
Zamestnanosť rodinných príslušníkov	<b>Primárny prieskum</b>
Príjem	<b>Platy.sk/osobné dopytovanie/štatistický úrad</b>

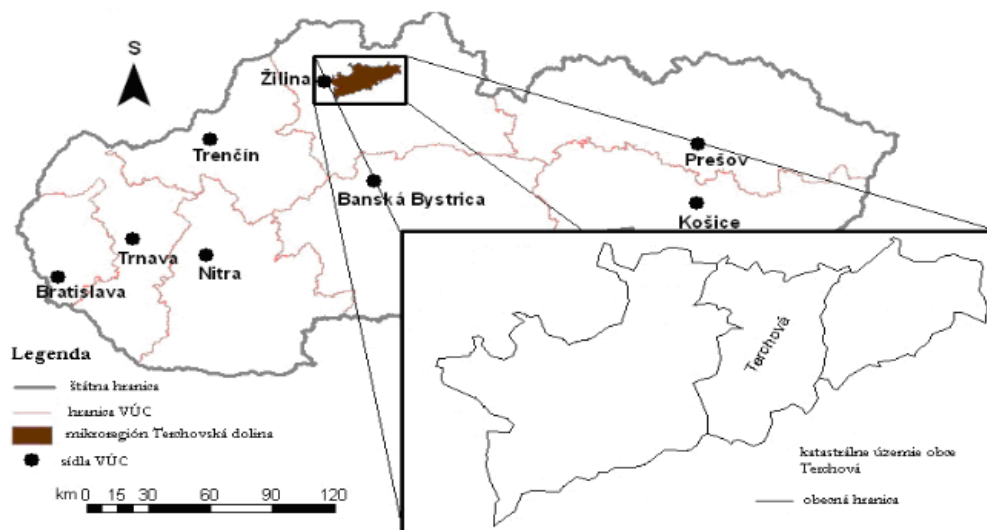
**Zdroj:** Vlastné spracovanie, 2023.

### **3.1 Predmet skúmania**

#### **3.1.1 Charakteristika obce Terchová**

Obec Terchová sa datuje už spred 400 rokov a rozprestiera sa v geomorfologických celkoch Žilinská kotlina, Malá Fatra a Kysucká vrchovina. Nielen poznanie Jánošíka pôsobilo vo vzťahu k magickému chápaniu Terchovej, ale aj fenomén toho, že poloha obce sa nachádza v malebnej scenérii pohoria Malej Fatry. Prelomom návštevnosti obce Terchová hlavne pomohla výstavba Košicko-bohumínskej (1871) a Považsko-železničnej trate (1883). Dokončením trate sa oblasť Malej Fatry stala veľmi vyhľadávanou destináciou návštevníkov z rôznych regiónov po celom Slovensku. (PHSR, 2009)

**Obrázok 1: Poloha katastrálneho územia obce Terchová v rámci SR**



**Zdroj:** PHSR obce Terchová, 2009.

### 3.1.2 Cestovný ruch v obci Terchová

Terchová a celé jej územie patrí do Národného parku Malá Fatra a do jeho ochranného pásma. Chránená krajinná oblasť Kysuce taktiež zasahuje do katastra obce Terchová.

Za zmienku stojí fakt, že v Terchovej sa nachádza množstvo ubytovacích a stravovacích zariadení, ktoré poskytujú pohodlné a príjemné prostredie pre turistov počas ich pobytu. Mimo toho obec eviduje aj rozvinutosť individuálnych chatových rekreácií a chalupárstva. Využitie potenciálu starších drevených domov na prispôsobenie života k súčasným potrebám človeka je veľkým trendom medzi návštevníkmi dediny. V nasledujúcich dvoch tabuľkách je znázornený prehľad jednotlivých ubytovacích a stravovacích možností. (PHSR, 2009)

**Tabuľka 4: Možnosti ubytovania v obci Terchová**

Druh ubytovania	Počet
Hotely	19
Penzióny	14
Chaty	37

Ubytovanie v súkromí	26
Camping	1
<b>Spolu</b>	<b>97</b>

**Zdroj:** Spracované podľa dát z PHSR obce Terchová, 2009.

**Tabuľka 5: Možnosti stravovania v obci Terchová**

<b>Druh stravovania</b>	<b>Počet</b>
Reštaurácie	18
Pohostinstvá	1
Vinárne	1
Pizzerie	1
Bary	4
<b>Spolu</b>	<b>25</b>

**Zdroj:** Spracované podľa dát z PHSR obce Terchová, 2009.

Obec Terchová má skutočne veľký potenciál na rozvoj cestovného ruchu, a to nielen v lete, ale aj v zime. Miestne prírodné krásy a možnosti na aktívny oddych ponúkajú množstvo aktivít pre turistov. V letnej sezóne môžu turisti navštíviť obec Terchová a vychutnať si krásne turistické trasy a cyklotrasy, ktoré ponúka. Okolie obce je bohaté na prírodné scenérie a výhľady, ktoré si môžu turisti vychutnať počas svojho výletu. Okrem toho môžu navštíviť aj rôzne atrakcie a pamätihodnosti, ako napríklad múzeum Juraja Jánošíka, ktoré je významnou turistickou atrakciou tejto oblasti. V zimnej sezóne je Terchová obľúbeným miestom pre lyžovanie a ďalšie zimné športy. Vrátna dolina je jednou z najvyhládávanejších lyžiarskych oblastí v tejto oblasti, kde nájdu svoje uplatnenie nielen skúsení lyžiari, ale aj začiatočníci. Okrem lyžovania môžu turisti využiť aj ďalšie možnosti na zimnú rekreáciu, ako sú napríklad skialpinizmus, snowboarding a ďalšie. Celkovo je Terchová ideálnym miestom pre tých, ktorí chcú stráviť svoj voľný čas aktívnym oddychom v prírode. (PHSR, 2009)

V oblasti Terchovej sa nachádza množstvo turistických chodníkov, ktoré sú značkované, ale aj neznačkované. Môžeme tu nájsť 2 náučné chodníky charakteru populárno-náučnej exkurzie, ktoré sprostredkovávajú prírodne a kultúrno-historické pomery regiónu Terchovej, ktoré sú znázornené na informačných paneloch osadených v teréne.

Celkovo na tomto území je ponuka okolo 150 km turistických značkovaných chodníkov (v Národnom parku Malá Fatra je to okolo 230 km). Najviac atraktívne a vyhľadávané turistami sú národné prírodné rezervácie Tiesňavy a Rozsutec.<sup>17</sup> (PHSR, 2009)

Kultúrne predpoklady cestovného ruchu tvoria bohatú paletu hmotného a nehmotného dedičstva.<sup>18</sup> (Gúčík, 2021)

Hmotné predstavujú predpoklady cestovného ruchu, ako napr. galérie, múzeá, výstavy, pretože vznikli z tvorivej činnosti človeka.

Obec Terchová je veľmi známa svojimi ľudovými tradíciami, ktorých najväčším prínosom pre prilákanie turistov do obce a zároveň aj najkrajším obdobím pre prepojenie slovenského a zahraničného folklóru sú jednoznačne Jánošíkove dni, ktoré sa konajú vždy v prvý augustový víkend. Tento medzinárodný folklórny festival ponúka pestrú škálu podujatí rôzneho charakteru. Veľkým podujatím predovšetkým významným pre kresťanstvo, ktoré je v tejto obci najviac zastúpené sú Cyrilo-metodské dni. Tieto dni sú organizované už od roku 1990 a významné je vďaka tomu, že toto podujatie bolo prvým svojho druhu na území Slovenska, a tak má svoje miesto zapísané v kalendári cirkevných, no takisto aj kultúrno-spoločenských akcií. Ďalšími podujatiami, kvôli ktorým prichádzajú návštevníci do Terchovskej doliny sú Terchovský budzogaň, Gazdovské kone, Kosenie kosou, Fašiangy a mnoho iných.<sup>19</sup> (PHSR, 2009)

Okrem významných podujatí a festivalov sa tu nachádza aj rodisko Juraja Jánošíka, ktoré je verejnosti sprístupnené a okrem odborného výkladu čaká pre návštevníkov aj vyrazenie si vlastnej pamätnej mince.<sup>20</sup> (Obec Terchová, 2022)

Návštevníci majú k dispozícii veľké množstvo využitia kultúrneho a kultúrno-historického potenciálu obce napríklad návštevou kostola sv. Cyrila a Metoda, v ktorom sa nachádza drevený betlehem alebo sochu Juraja Jánošíka a jeho pamätnú izbu, ktorá sa nachádza v múzeu na obecnom úrade.<sup>21</sup> (PHSR, 2009)

---

<sup>17</sup> Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Terchová [online], 2009. 73 s. [cit. 2023-02-12]. Dostupné na: [file:///C:/Users/42191/Downloads/PHSR-TERCHOVA\\_doplnenie2010.pdf](file:///C:/Users/42191/Downloads/PHSR-TERCHOVA_doplnenie2010.pdf)

<sup>18</sup> GÚČIK, Marian a kol. *Geografia cestovného ruchu: Slovensko*. 1. vyd. Banská Bystrica : Belanium, 2021. 166 s. ISBN 978-80-557-1925-2.

<sup>19</sup> Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Terchová [online], 2009. 73 s. [cit. 2023-02-12]. Dostupné na: [file:///C:/Users/42191/Downloads/PHSR-TERCHOVA\\_doplnenie2010.pdf](file:///C:/Users/42191/Downloads/PHSR-TERCHOVA_doplnenie2010.pdf)

<sup>20</sup> Obec Terchová [online], 2022. [cit. 2023-02-14]. Dostupné na:

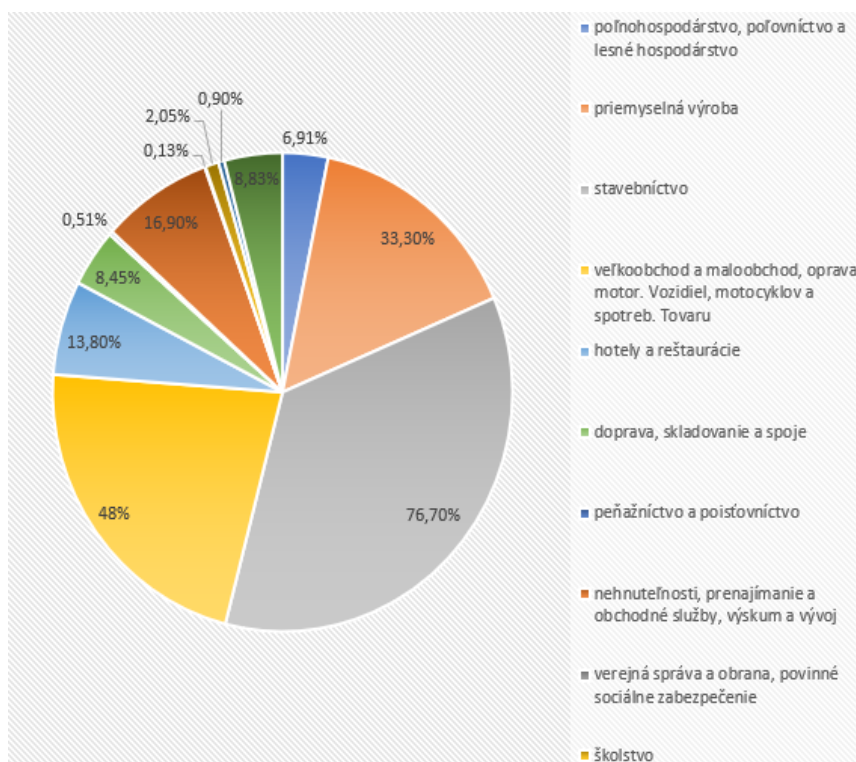
<https://www.terchova.sk/navstevnik/zaujímavosti-obce/janosikov-dom>

<sup>21</sup> Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Terchová [online], 2009. 73 s. [cit. 2023-02-12]. Dostupné na: [file:///C:/Users/42191/Downloads/PHSR-TERCHOVA\\_doplnenie2010.pdf](file:///C:/Users/42191/Downloads/PHSR-TERCHOVA_doplnenie2010.pdf)

### 3.1.3 Zamestnanosť v obci Terchová

Podľa Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja Združenie obcí Mikroregión Terchovská dolina, 2015, do ktorej Terchová ako obec patrí bolo v roku 2015 evidovaných 4 608 ekonomických subjektov, z toho 712 neaktívnych.<sup>22</sup> Ak to porovnáme s údajmi z PHSR obce Terchová, bolo zastúpenie ekonomických subjektov v obci na úrovni 782, čo predstavuje 16,97 % z celkového počtu ekonomických subjektov v Mikroregióne. Údaje sú uvádzané z dostupne verejných dokumentov z roku 2009 a 2015 z dôvodu absencie novších dokumentov.

**Graf 1: Ekonomické subjekty v obci podľa odvetví hospodárstva**



**Zdroj:** Spracované podľa dát z PHSR obce Terchová, 2009.

Najviac ekonomických subjektov v obci podniká v oblasti stavebníctva (76,7 %), ďalej je to veľkoobchod a maloobchod, oprava motorových vozidiel, motocyklu a spotrebného tovaru (48%) a následne priemyselná výroba (33%). Ubytovacie a stravovacie služby sú len na úrovni 13,8 %, čo vzhľadom na atraktivitu územia je pomerne málo, no nevyužitie

<sup>22</sup> Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Mikroregiónu Terchovská dolina na roky 2015 – 2020 (s výhľadom do roku 2023), 2015. 138 s. [cit. 2023-02-25]. Dostupné na: <file:///C:/Users/42191/Downloads/phsr-mikroregion-td-2015-2020.pdf>

potenciálu územia je hlavne otázkou kvalitatívnej stránky zariadení cestovného ruchu. (PHSR Mikroregión Terchovská dolina, 2015)

**Tabuľka 6: Ekonomické subjekty v obci podľa počtu zamestnancov**

Počet zamestnancov	Počet ekon. subjektov	Percentuálne zastúpenie
neznámy počet	378	48,40 %
0	295	37,77 %
1 – 4	91	11,65 %
5 – 9	6	0,76 %
10 – 19	6	0,76 %
20 – 49	3	0,38 %
50 – 99	2	0,25 %
100 – 200 +	0	0 %

**Zdroj:** Spracované podľa dát z PHSR obce Terchová, 2009.

Najväčšie zastúpenie v obci majú živnostníci, ktorí nezamestnávajú žiadnych zamestnancov. Podľa PHSR obce Terchová je ich na úrovni 295 subjektov, čo značí 37,77 % všetkých subjektov v obci. V obci pôsobia hlavne mikro podniky (1 – 9 zamestnancov), konkrétne na úrovni do 4 zamestnancov (91 subjektov). Naopak veľké podniky v obci nie sú vôbec zastúpené. Veľký počet predstavujú aj ekonomické subjekty s neznámym počtom zamestnancov, a to až na úrovni 49 %. (PHSR, 2009)

Fyzické osoby majú najvýznamnejšie postavenie v obci, predstavujú vyše 86,6 % všetkých ekonomických subjektov. Najviac z nich podniká v oblasti stavebníctva, veľkoobchodu, maloobchodu a oprave motorových vozidiel.<sup>23</sup> (PHSR, 2009)

---

<sup>23</sup> Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Terchová [online], 2009. 73 s. [cit. 2023-02-25]. Dostupné na: [file:///C:/Users/42191/Downloads/PHSR-TERCHOVA\\_doplnenie2010.pdf](file:///C:/Users/42191/Downloads/PHSR-TERCHOVA_doplnenie2010.pdf)

## 4 Výsledky práce a diskusia

Naplnením nášho hlavného cieľa, ktorým je zhodnotenie štruktúry zamestnanosti v cestovnom ruchu a jej jednotlivých ekonomických aspektov v Terchovej a jej blízkom okolí sme si ako druhý čiastkový cieľ zvolili **skúmanie štruktúry zamestnanosti na základe sekundárneho zisťovania**.

Ako prvé sme si vyseletovali poskytovateľov služieb v skúmanom území, ktorých budeme používať pri primárnom prieskume. Daný cieľ sme doplnili informáciami porovnaním zamestnanosti v obci Terchová a celého okresu Žilina.

Ubytovacie a stravovacie služby podľa SK NACE I sa definujú ako sekcia, ktorá zahŕňa poskytovanie ubytovania na krátku dobu pre návštevníkov a takisto aj zabezpečenie kompletných jedál a nápojov pre okamžitú spotrebu.<sup>24</sup> (SK NACE, 2023)

Služby v oblasti ubytovacích a stravovacích služieb sú v danej lokalite veľmi rozmanité, no nie sú to len služby v sekcii I, ktoré zastupujú cestovný ruch v Terchovej, ale aj sekcia SK NACE J, v ktorej sú dostupné informácie a komunikácia, sekcia SK NACE G v oblasti „Ostatný maloobchod s novým tovarom v špecializovaných predajniach i. n.“ a sekcia SK NACE R, ktorá zahŕňa prevádzku športových zariadení.<sup>25</sup> (SK NACE, 2023)

Pracovať budeme len s vybranými poskytovateľmi služieb, ktorí sú znázornení v tabuľke č.7.

**Tabuľka 7: Identifikácia poskytovateľov služieb**

Názov	Poskytované služby	Lokalita
Poľovnícky hotel Diana	US <sup>26</sup> , SS <sup>27</sup>	Stráža, 9km od Terchovej
Village resort Hanuliak	US, SS	Belá, 7km od Terchovej

<sup>24</sup> SK NACE [online], 2023. [cit. 2023-01-25]. Dostupné na: <http://www.nace.sk/nace/i-sekcia-i-ubytovacie-a-stravovacie-sluzby/>

<sup>25</sup> SK NACE, SK NACE kódy a ich význam [online], 2023. [cit. 2023-01-27]. Dostupné na: <https://www.sk-nace.sk/47-78-9-ostatny-maloobchod-s-novym-tovarom-v-specializovanych-predajniach-i-n/>

<sup>26</sup> US – ubytovacie služby

<sup>27</sup> SS – stravovacie služby

Country Saloon Belá	US, SS	Belá, 7km od Terchovej
Hotel Bránica	US, SS	Belá, 7km od Terchovej
Hotel Rozsutec	US, SS	Vrátna dolina, Terchová
Hotel Boboty	US, SS	Štefanová, Terchová
Hotel Gold	US, SS	Terchová centrum
Garni hotel Fatra	US, SS	Terchová centrum
Hotel Diery	US, SS, OM <sup>28</sup>	Terchová, Biely Potok
Drevenice Terchová resort	US, SS	Terchová centrum
Haluškáreň Terchová	US, SS	Terchová centrum
Reštaurácia kultúrny dom	SS	Terchová centrum
Penzión a pizzeria Natália	US, SS, OM	Terchová, Biely Potok
Jánošíková koliba	SS	Terchová centrum
Pivovar vŕšky	SS	Terchová centrum
Turistické centrum Terchová	IS <sup>29</sup> , OM	Terchová centrum
Predajňa suvenírov - Podarúnok	IS, OM	Terchová centrum
Požičovňa Chechták	IS, OM	Terchová centrum
Predaj suvenírov – OZ Diery	IS, OM	Terchová, Biely Potok
Vrátna Free Time Zone	UZaR <sup>30</sup>	Terchová, Vrátna dolina
SKI Centrum Gavurky	UZaR	Terchová, Biely Potok

**Zdroj:** Vlastné spracovanie, 2023.

<sup>28</sup> OM – ostatný maloobchod

<sup>29</sup> IS – informačné služby

<sup>30</sup> UZaR – umenie, zábava a rekreácia

Poskytovatelia služieb majú v celom Mikroregióne Terchovskej doliny veľké zastúpenie, no veľá z domácich obyvateľov nevyužíva tento potenciál pre rozvoj cestovného ruchu v obci a zabezpečenie pracovných miest pre domácich prípadne aj zahraničných pracovníkov.

#### 4.1 Porovnanie zamestnanosti v okrese Žilina a obce Terchová

Po emailovej komunikácii s pracovníkom zo Štatistického úradu sme sa dozvedeli, že priemerný evidovaný počet zamestnancov v oblasti všetkých ekonomických činností, činností ubytovacích a stravovacích služieb a činností umenia, zábavy a rekreácie z podnikových zisťovaní na úrovni obce nie je momentálne k dispozícii.

Sčítanie obyvateľov, domov a bytov (ďalej len „SODB“), ktoré bolo jedným z najnáročnejších a najrozsiahlejších štatistík konané v roku 2021 nám prinieslo zopár užitočných údajov. Počet obyvateľov podľa odvetvia ekonomickej činnosti v oblasti cestovného ruchu v obci Terchová a v okrese Žilina k 1.1.2021 je znázornený v tabuľke č.8. Podľa SK NACE Rev.2 (Štatistickej klasifikácie ekonomických činností) sú súčasťou cestovného ruchu sekcie I (ubytovacie a stravovacie služby), N (administratívne a podporné služby), R (umenie, zábava a rekreácia).<sup>31</sup>

**Tabuľka 8: Počet obyvateľov podľa odvetvia ekonomickej činnosti v oblasti cestovného ruchu**

Územný celok	Sekcia I	Sekcia N	Sekcia R
Terchová	93	37	31
Okres Žilina	1 789	2 726	864

**Zdroj:** Spracované podľa dát zo SODB, 2021.

Napriek tomu, že podľa štatistík zo SODB (2021) má okres Žilina 81 575 obyvateľov podľa odvetvia ekonomickej činnosti<sup>32</sup> a Terchová len 2 012, tak má obec najväčšie zastúpenie

<sup>31</sup> Štatistická klasifikácia ekonomických činností SK NACE Rev.2 [online], 2007. 183 s. [cit. 2023-03-08]. Dostupné na:

[https://www.financnasprava.sk/\\_img/pfsedit/Dokumenty\\_PFS/Podnikatelia/Clo\\_obchodny\\_tovar/EORI/StatistickaKlasifikaciaEkonomickychCinnosti.pdf](https://www.financnasprava.sk/_img/pfsedit/Dokumenty_PFS/Podnikatelia/Clo_obchodny_tovar/EORI/StatistickaKlasifikaciaEkonomickychCinnosti.pdf)

<sup>32</sup> Sčítanie obyvateľov, domov a bytov [online], 2021. [cit. 2023-03-09]. Dostupné na:

<https://www.scitanie.sk/obyvatelia/zakladne-vysledky/struktura-obyvatelstva-podla-odvetvia-ekonomickej-cinnosti/OK/SK031B/OK>

v oblasti ubytovacích a stravovacích služieb zo všetkých obcí v okrese Žilina. Naznačuje to samozrejme tomu, že obec má najväčší potenciál na to, aby využila svoje populárne prostredie pre turistov, a tak navýšila i rast zamestnanosti v obci hlavne v sekcii I. (SODB, 2021)

Obce, ktoré sa nachádzajú neďaleko Terchovej majú takisto dobré zastúpenie, napr. taká obec Belá, ktorá disponuje počtom 41 ubytovacích a stravovacích služieb.<sup>33</sup> (SODB, 2021)

Mnoho malých obcí v blízkosti Terchovej má potenciál pre rozvoj cestovného ruchu, no často im chýba dostatočná marketingová a propagandistická podpora. Aj keď majú k dispozícii ubytovacie a stravovacie služby, môže im chýbať kvalitné značenie turistických trás a atrakcií, alebo dostupná informačná infraštruktúra, ktorá by turistom umožnila získať relevantné informácie o tom, čo daná oblasť ponúka. Ďalej, zbytočne schátrané domy sú častým javom v mnohých miestach na Slovensku, no ich rekonštrukcia môže byť finančne náročná a často aj administratívne náročná. V prípade, že by sa miestne obce rozhodli investovať do obnovy takýchto objektov, mohli by vytvoriť nové pracovné príležitosti pre miestnych obyvateľov a zlepšiť celkový vzhľad obce, čím by prilákali viac turistov.

Na porovnanie celkového počtu ubytovacích zariadení sa v obci Terchová za rok 2022 nachádzalo 56 zariadení a v celom okrese Žilina 181, čo predstavuje 30,94 % z celkového počtu v celom okrese.<sup>34</sup> (ŠÚ SR, 2023)

**Tabuľka 9: Počet návštevníkov a počet prenocovaní spolu za roky 2020, 2021 a 2022**

Rok	Územný celok	Počet návštevníkov spolu	Počet prenocovaní spolu
2022	Terchová	31 873	73 920
	okres Žilina	204 066	445 645
2021	Terchová	20 463 (2. – 4. kvartál)	49 835 (2. – 4. kvartál)
	okres Žilina	134 148	330 244

<sup>33</sup> *Sčítanie obyvateľov, domov a bytov* [online], 2021. [cit. 2023-03-09]. Dostupné na: <https://www.scitanie.sk/obyvatelia/zakladne-vysledky/struktura-obyvatelstva-podla-odvetvia-ekonomickej-cinnosti/OK/SK031B/OB>

<sup>34</sup> *DATAcube*. [online], 2023. [cit. 2023-03-09]. Dostupné na: [https://datacube.statistics.sk/#!/view/sk/vbd\\_sk\\_win2/cr3809qr/v\\_cr3809qr\\_00\\_00\\_00\\_sk](https://datacube.statistics.sk/#!/view/sk/vbd_sk_win2/cr3809qr/v_cr3809qr_00_00_00_sk)

2020	Terchová	23 470 (1.,3.,4. kvartál)	64 547 (1.,3.,4. kvartál)
	okres Žilina	143 120	358 706

**Zdroj:** Spracované podľa dát zo Štatistického úradu, 2023.

Počet domácich a zahraničných návštevníkov v roku 2022 v okrese Žilina bol spolu na úrovni 204 066, z toho 15,62 % bolo návštevníkov v obci Terchová. S porovnaním s rokom 2021 úplné údaje z obce nie sú k dispozícii kvôli tomu, že obec nedisponuje údajmi z 1. kvartálu, no po sčítaní 2.- 4. kvartálu je počet návštevníkov na úrovni 20 463, čo mohla zníženie návštevnosti zapríčiniť hlavne pandémie COVID-19. Počty návštevnosti napriek tomu stále stúpajú, oblasť začína byť viac a viac zaľudnená, čo prináša aj väčšie počty prenocovaní, pretože väčšina turistov navštívi okres aj za účelom navštívenia obce Terchovej a jej krásy prírody, ktoré ponúka.<sup>35</sup> (ŠÚ SR, 2023)

## 4.2 Skúmanie štruktúry zamestnanosti na základe primárneho prieskumu

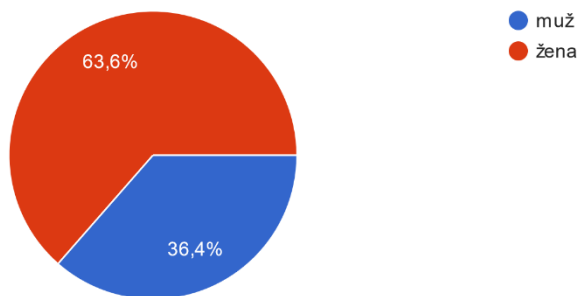
Primárnym prieskumom sme chceli preskúmať názory manažérskych a nemanadžérskych pracovníkov vybraných zariadení na zamestnanosť v cestovnom ruchu. Prieskumom sme sa zamerali na pohlavie, vekovú štruktúru zamestnancov, ich geografický pôvod a ich najvyššie dokončené vzdelanie. Ďalej sme sa dopytovali, či v danej oblasti pôsobí viac lokálna zamestnanosť, alebo naopak sú tu zamestnanci z iných okresov, následne ich druh práce a otázka pre vrcholový manažment sa týkala angažovanosti svojich rodinných príslušníkov (potomkov) do podnikania. Primárnym prieskumom, ktorý bol realizovaný osobným dopytovaním a online formou sme získali údaje z vybraných zariadení cestovného ruchu v Terchovej a jej blízkom okolí. Údaje sú z oblasti ubytovacích a stravovacích služieb, informačných služieb a oblasti umenia, zábavy a rekreácie. Oslovili sme dokopy 16 zariadení cestovného ruchu, z toho 9 zariadení bolo oslovených osobne a 7 zariadení bolo oslovené emailovou komunikáciou s riadiacimi manažérmi na vyplnenie online dotazníka.

<sup>35</sup> *DATAcube*. [online], 2023. [cit. 2023-03-09]. Dostupné na: [https://datacube.statistics.sk/#!/view/sk/vbd\\_sk\\_win2/cr3809qr/v\\_cr3809qr\\_00\\_00\\_00\\_sk](https://datacube.statistics.sk/#!/view/sk/vbd_sk_win2/cr3809qr/v_cr3809qr_00_00_00_sk)

Ako prvé sme sa zaujímali, aké pohlavie prevláda v zariadeniach cestovného ruchu a jeho znázornenie sa nachádza v grafe č.2.

**Graf 2: Pohlavie zamestnancov v zariadeniach cestovného ruchu v Terchovej a jej blízkom okolí**

Pohlavie  
107 odpovedí



**Zdroj:** Vlastné spracovanie, 2023.

Je pravdou, že v cestovnom ruchu sa viac stretávame s vyšším zastúpením žien, ako mužov. Možno to je aj vďaka tomu, že pozície ako „recepčná“ a „časník“ sú zväčša spájané s ženským pohlavím. Tento trend sa nám potvrdil aj pri našom prieskume, kde nám vyšlo vyššie zastúpenie žien. Samozrejme je dôležité si uvedomiť, že zariadenia v cestovnom ruchu by nemali mať preferencie na prijímanie len žien na určité pracovné pozície, pretože by to mohlo byť v rozpore so zákonmi, či diskrimináciou.

**Tabuľka 10: Priemerný vek zamestnancov v zariadeniach cestovného ruchu v Terchovej a jej blízkom okolí**

Priemerný vek respondentov/zamestnancov	Respondenti	
	Absolútne	Relatívne v %
15 – 18	4	3,74
19 – 30	52	48,60
31 – 51	44	41,12
51 – 70	7	6,54
<b>Spolu</b>	<b>107</b>	<b>100</b>

**Zdroj:** Vlastné spracovanie, 2023.

Na základe toho, že pri práci v zariadeniach cestovného ruchu, hlavne v oblasti US a SS je potrebná určitá fyzická zdatnosť, rýchlosť a flexibilita, tak je viac než pravdepodobné, že je potreba zamestnávať ľudí, ktorí sú na to vekovo prispôsobení. Najviac respondentov, a to konkrétne 48,60 % má vek v rozmedzí 19 – 30 rokov. Respondenti, ktorí uviedli, že ich vek je v rozmedzí 15 – 18 sú hlavne tí, ktorí vykonávajú len takú prácu, ktorá je prispôbenaá ich veku a hlavne, kde neprichádzajú do styku s peňažnými prostriedkami.

**Tabuľka 11: Národnosť zamestnancov v zariadeniach cestovného ruchu v Terchovej a jej blízkom okolí**

Národnosť respondentov/zamestnancov	Respondenti	
	Absolútne	Relatívne v %
slovenská	71	66,36
česká	9	8,41
poľská	7	6,54
ukrajinská	15	14,02
maďarská	4	3,74
Iné	1	0,93
<b>Spolu</b>	<b>107</b>	<b>100</b>

**Zdroj:** Vlastné spracovanie, 2023.

Otázka ohľadom národnosti sa viaže s otázkou či respondenti pracujú v rovnakom okrese ako aj žijú, až 62 respondentov (57,9%) odpovedalo na otázku, že nepracujú v tom istom okrese, ako žijú. Dôvodom môže byť veľa, no je pravda, že výška mzdy môže byť pre mnohých rozhodujúcim faktorom pri výbere zamestnania. Ak sú mzdy v určitom okrese nižšie, mnohí ľudia môžu byť motivovaní hľadať zamestnanie v inom okrese s lepšími mzdovými podmienkami. V konečnom dôsledku by malo byť zamestnávanie na kvalifikáciách a skúsenostiach kandidátov a nie na ich mieste bydliska, či pracoviska.

**Tabuľka 12: Ukončené vzdelanie zamestnancov v zariadeniach cestovného ruchu v Terchovej a jej blízkom okolí**

Ukončené vzdelanie respondentov/zamestnancov	Respondenti	
	Absolútne	Relatívne v %
základné vzdelanie	4	3,74
stredoškolské bez maturity	20	18,69
stredoškolské s maturitou	53	49,54
vysokoškolské vzdelanie I. stupeň	11	10,28
vysokoškolské vzdelanie II. stupeň	18	16,82
vysokoškolské vzdelanie III. stupeň	1	0,93
<b>Spolu</b>	<b>107</b>	<b>100</b>

**Zdroj:** Vlastné spracovanie, 2023.

Niektoré pracovné pozície v oblasti cestovného ruchu nevyžadujú maturitné vysvedčenie, avšak podľa nášho dotazníka môžeme konštatovať, že skoro polovica respondentov (49,54%) ho dosiahla a môžeme predpokladať, že sa jedná predovšetkým o stredné odborné vzdelanie. Veľké zastúpenie majú ale aj zamestnanci s ukončením vysokoškolského vzdelania I. a II. stupňa, jedná sa hlavne o vrcholový manažment a manažérov firiem.

V našom prieskume sme sa takisto zamerali na druh práce, ktorý môžeme rozdeliť na manažérskych a nemanadžérskych pracovníkov. Pracovníkov vrcholového manažmentu sme sa zvlášť pýtali aj na otázku, či angažujú svojich rodinných príslušníkov (potomkov) do podnikania.

**Tabuľka 13: Druh práce zamestnancov v zariadeniach cestovného ruchu v Terchovej a jej blízkom okolí**

Druh práce respondentov/zamestnancov	Respondenti	
	Absolútne	Relatívne v %
<b>Manažérski pracovníci</b>	<b>21</b>	<b>19,62</b>
vrcholový manažment	14	13,08
Manažéri	7	6,54
<b>Nemanadžérski pracovníci</b>	<b>86</b>	<b>80,38</b>

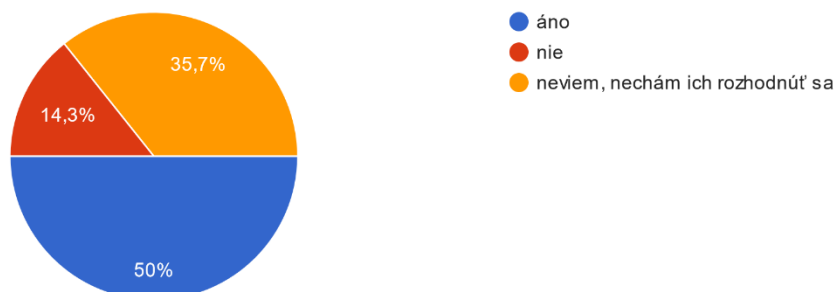
prevádzkar/ka	9	8,41
čaušník/čaušnička	24	22,43
kuchár/ka	17	15,89
pomocná sila	13	12,15
predavač/ka	10	9,35
recepčná/recepčný	13	12,15
<b>Spolu</b>	<b>107</b>	<b>100</b>

**Zdroj:** Vlastné spracovanie, 2023.

Najviac našich respondentov pracuje na pozícii čaušník/čaušnička s počtom 24 respondentov, ďalej nasleduje kuchár/kuchárka v počte 17. Terchová je slávna svojou tradičnou kuchyňou, ktorú prichádzajú navštíviť ľudia z rôznych krajín. Veľkou obľubou u turistov je aj možnosť využitia bezlepkových tradičných jedál v reštauráciách, ktoré to ponúkajú.

### **Graf 3: Angažovanosť rodinných príslušníkov respondentov do rodinného podnikania v Terchovej a jej blízkom okolí**

14 odpovedí



**Zdroj:** Vlastné spracovanie, 2023.

Na otázku angažovanosti svojich rodinných príslušníkov (potomkov) pri vrcholovom manažmente označilo 50 % respondentov možnosť „áno“. Nasledovala možnosť, že nechajú rozhodnúť sa svojich potomkov na to, či budú chcieť ďalej pokračovať v rodinnom podnikaní a iba 2 respondenti odpovedali možnosťou „nie“. Po komunikovaní s vrcholovým manažmentom v podnikoch, ktoré boli osobne navštívené bolo veľmi pozitívnym zistiť, že podniky v Terchovej fungujú v rámci rodinného podnikania už niekoľko rokov a chcú zapájať svoje deti do ďalšieho vývoja a rastu podniku. To môže byť prospešné nielen pre samotné podniky, ale aj pre celú oblasť a miestnych obyvateľov.

Na príjem zamestnancov sme sa zamerali pri osobnom dopytovaní formou otvorenej nepovinnnej otázky. Na otázku koľko si vedia zarobiť pri svojom druhu práce nám odpovedalo 15 respondentov, ostatní sa zdržali odpovedania na otázku. Údaje miezd na samotné pracovné pozície Štatistický úrad nezverejňuje, takže pre porovnanie sme zvolili portál Platy.sk.

Tabuľka č.14 znázorňuje údaje z Platy.sk (2023), ktorý vo svojej databáze zahŕňajú 81 534 platov od ľudí na Slovensku<sup>36</sup> v porovnaní s údajmi od zamestnancov v Terchovej a jej blízkom okolí.

**Tabuľka 14: Platy zamestnancov podľa druhu práce**

Pracovná pozícia	Hrubá mzda	
	Osobné dopytovanie	Platy.sk
vrcholový manažment	2 000 € - 6 500 €	1 902 – 6 674 €
manažér/manažérka	1 550 – 2 500 €	1 362 – 3 163 €
prevádzkar/prevádzkarka	1 000 – 1 600 €	969 – 2 652 e
čaušník/čaušnička	850 – 1 100 €	704 – 1 335 €
kuchár/kuchárka	950 – 1 550 €	730 – 1 825 €
pomocná sila	750 – 900 €	700 – 1 205 €
predavač/predavačka	700 – 1 000 €	766 - 1 376 €
recepčný/recepčná	850 – 1 200 €	794 – 1 273 €

**Zdroj:** Vlastné spracovanie podľa dát z Platy.sk a osobného dopytovanie, 2023.

Údaje platov od respondentov, resp. zamestnancov vo vybraných zariadeniach cestovného ruchu nám zväčša udávali platy v rozmedzí dvoch súm. Po ich spriemerovaní nám vyšli sumy v tabuľkách, ktoré sú skoro totožné s tými, ktoré uvádza portál Platy.sk. Najväčšia mzda odnáša samozrejme aj vlnu zodpovednosti a chodu celého podnikania, a tak vrcholový manažment je na najvyššej priečke odmeňovania. Štatistický úrad SR uvádza priemernú mzdu v oblasti ubytovacích a stravovacích službách v roku 2022 na úrovni 764 € (ŠÚ SR, 2023).

<sup>36</sup> Platy.sk [online], 2023. [cit. 2023-03-17]. Dostupné na: <https://www.platy.sk/>

Platy sa stále zdvíhajú, no napriek tomu nám niektorí zamestnanci uviedli, že si myslia, že ich práca nie je dostatočne ohodnotená. Až 40 % respondentov nám uviedlo, že by mali záujem o zvýšenie platu, ostatní uviedli, že sú s platom spokojní.

Primárny prieskum, ktorý bol realizovaný formou štruktúrovaného dotazníka nám priniesol informácie v akom priemernom veku, s akým vzdelaním, akou národnosťou a aký druh práce je najčastejší u zamestnancov v oblasti cestovného ruchu v Terchovej a jej blízkom okolí. Zistili sme navyše aj informácie o angažovanosti rodinných príslušníkov vrcholového manažmentu do rodinného podnikania a priemerné platy zamestnancov. Z dostupných dokumentov, a to konkrétne z dokumentu PHSR obce Terchová sme sa dozvedeli, že najviac ekonomických subjektov v obci podľa odvetví hospodárstva pracuje v oblasti stavebníctva. Ubytovacie a stravovacie služby sú len na úrovni 13,8 %, čo na atraktivnosť územia je primálo. Príjem zamestnancov, ktorý ako posledný dopĺňa charakteristiky zamestnanosti v tabuľke č.13 nám odhalil, že príjmy, ktoré uvádzajú naši respondenti sú takmer rovnaké ako uvádza portál Platy.sk.

### **4.3 Zhodnotenie charakteristík zamestnanosti v Terchovej a jej blízkom okolí**

Na zhodnotenie štruktúry zamestnanosti sme si v kapitole č.3 uviedli charakteristiky zamestnanosti, ktoré sme sa v rámci našich čiastkových cieľov snažili v obci Terchová a jej blízkom okolí identifikovať. V nasledujúcej tabuľke č.15 sú znázornené výsledky, ktoré sme pomocou našich zdrojov dosiahli.

**Tabuľka 15: Charakteristiky zamestnanosti v Terchovej a ich najväčšie zastúpenie**

<b>Charakteristiky zamestnanosti</b>	<b>Výsledok</b>
Zamestnanosť podľa odvetví	<b>Oblasť stavebníctva (76,7%)</b>
Pohlavie	<b>Ženské pohlavie (63,6%)</b>
Veková štruktúra	<b>Vek v rozmedzí 19 – 30 rokov (48,6%)</b>
Geografický pôvod	<b>Slovenský pôvod (66,36%)</b>
Vzdelanie	<b>Stredoškolské s maturitou (49,54%)</b>
Druh práce	<b>Čašník/Čašníčka – zamestnanec, ktorý obsluhuje hostí v gastro zariadení (22,43%)</b>

Zamestnanosť rodinných príslušníkov	<b>Aktívne angažovanie rodinných príslušníkov (50%)</b>
Príjem	<b>Najviac dosahovaný príjem bol u vrcholového manažmentu (podnikatelia, majitelia spoločností, manažéri)</b>

**Zdroj:** Vlastné spracovanie, 2023.

Ako prvú charakteristiku zamestnanosti sme si stanovili zamestnanosť podľa odvetví. Tento údaj sme zistili z PHSR pre obec Terchová, v ktorej sa najviac vyskytovalo stavebníctvo. V porovnaní s cestovným ruchom sme zistili markantný rozdiel, ktorý dosahoval úroveň 13,8 % oproti 76,7 % v stavebníctve. Ak by sa zvýšila ponuka ubytovacích a stravovacích služieb v Terchovej, prinieslo by to väčšiu rozmanitosť v zariadeniach a ďalšie pracovné príležitosti pre obyvateľov.

Podľa nášho primárneho prieskumu sme zistili, že v tejto oblasti prevláda ženské pohlavie a v rámci vekovej štruktúry najviac respondentov patrí do vekovej kategórie od 19 do 30 rokov. V rámci geografického pôvodu prevažoval slovenský, no zaujímavým zistením bolo že viac ako polovica respondentov nepracuje v okrese, v ktorom žijú. Tento údaj poukazuje na to, že v niektorých obciach môže byť nedostatok pracovných príležitostí v rámci daného odvetvia a ľudia sú nútení hľadať zamestnanie v iných lokalitách. Zároveň to môže mať vplyv na migračné toky a mobilitu obyvateľov v regióne.

V priebehu nášho prieskumu sme dospeli k záveru, že väčšina respondentov dosiahla stredoškolské vzdelanie s maturitou. Toto zistenie je významné z pohľadu vzdelanostnej štruktúry vzorky respondentov. Dominantným druhom práce, resp. pracovnou pozíciou u respondentov prevládala čašník/čašníčka. Práca čašníka/čašníčky patrí medzi jednu z najbežnejších zamestnaní v pohostinstve a reštauračnej oblasti. Jedná sa o prácu, ktorá vyžaduje fyzickú zdatnosť a schopnosť pracovať v tíme.

Angažovanosť rodinných príslušníkov (potomkov) do oblasti rodinného podnikania bolo ďalším zaujímavým zistením, pretože pomocou prieskumu môžeme potvrdiť, že 50 % našich respondentov odpovedalo, že angažujú, resp. v budúcnosti budú svoje deti aktívne zapájať do podnikania. Zapojenie potomkov do rodinného podnikania môže byť pre niektorých rodičov dôležitým cieľom, keďže môže pomôcť udržať podnik v rodine a

zabezpečiť jeho trvalú udržateľnosť. Avšak, rovnako ako v prípade akéhokoľvek zamestnania, aj v tomto prípade by mali byť potomkovia schopní a ochotní vykonávať prácu a nezamestnávať ich iba na základe ich rodinnej príslušnosti. Je teda dôležité, aby bola voľba pracovať v rodinnom podniku založená na osobnom rozhodnutí a schopnostiach jednotlivca a, že sa zabezpečí spravodlivé a transparentné riadenie rodinného podniku bez akýchkoľvek konfliktov a nesúhlasov medzi rodinnými príslušníkmi.

Informácie ohľadom príjmu sme čerpali z viacerých zdrojov, aby sme mohli mať čo najpresnejší a najúplnejší obraz o danej problematike. Štatistický úrad poskytuje široké spektrum dát, no konkrétne údaje na pracovné pozície, s ktorými sme pracovali nie sú k dispozícii. Portál Platy.sk poskytuje informácie o priemerných a mediánových platoch pre konkrétnu pracovnú pozíciu. Údaje od vybraných respondentov, ktorí nám poskytli informácie o svojom príjme, sú dôležité pre nás na získanie konkrétnych a detailnejších informácií o príjmoch v reálnom svete. Kombinácia týchto zdrojov nám pomohla získať pohľad na príjmy v sektore cestovného ruchu. Portál Platy.sk a osobné dopytovanie nám prinieslo informácie, že platy zamestnancov vo vybraných zariadeniach vzhľadom k náročnosti niektorých druhov práce nie je dostačujúca.

Diskutovanie o platových podmienkach, mzdách, či zárobkoch môže pomôcť proti neprimeranej platovej diskriminácii a nespravodlivostiam, ktoré sa vyskytujú na pracoviskách. Avšak je veľmi dôležité o týchto témach viesť diskusiu s úctou a citlivosťou so zameraním na fakty. Zamestnanec by sám mal poznať zákony a nariadenie týkajúce sa plátov, aby sa mohol zamerať na diskusiu so svojim nadriadeným s cieľom nájsť riešenia, ktoré by boli pre obe strany spravodlivé a uspokojivé.

## Záver

Štatistická klasifikácia ekonomických činností združuje sekcie cestovného ruchu, no nie všetky prispievajú efektu cestovného ruchu rovnakým spôsobom. Samozrejme niektoré sekcie umožňujú systematické sledovanie a zhromažďovanie štatistických údajov o aktivitách v cestovnom ruchu, čo iné sekcie utláčajú efekt cestovného ruchu svojou nesprávnou činnosťou, či neposkytovaním podrobných údajov. Niektoré odvetvia, ako napríklad informačné služby sú v danej skúmanej oblasti menej prispôbené masívnemu množstvu turistov počas sezóny. A preto pri dôležitosti zhromažďovaných štatistických údajov o cestovnom ruchu by sa mali brať do úvahy rôzne faktory a zohľadňovali sa aj nepríjemné účinky na miestnu ekonomiku a zamestnanosť.

Účelom a hlavným cieľom našej bakalárskej práce bolo zhodnotenie štruktúry zamestnanosti v cestovnom ruchu a jej jednotlivých ekonomických aspektov v Terchovej a jej blízkom okolí. Aby sme dosiahli náš hlavný cieľ, bolo potrebné stanoviť čiastkové ciele, ktoré nám napomohli a umožnili ho dosiahnuť.

Typickým zamestnancom v skúmanej oblasti v cestovnom ruchu je osoba, ktorá vykonáva prácu v rôznych odvetviach cestovného ruchu. Tieto osoby sú takisto považované aj za „všestranné“ z dôvodu, že majú viacero zručností a schopností, na to aby sa v nutnosti vedeli prispôbiť inej pracovnej pozícii kvôli dopytu a počtu hostí v priebehu sezóny.

Obmedzenia nášho skúmania boli hlavne v absencii nových dokumentov, pretože obec nedisponuje dokumentami, kde by boli obnovené a novšie dáta a štatistiky, ktoré by spravilo naše skúmanie kvalitnejším.

Obec Terchová by sme mohli klasifikovať ako obec, ktorá stále hľadá väčšie možnosti využitia svojho potenciálu nie len počas letnej a zimnej sezóny, ale aj počas mesiacov, ako sú október-november-február-marec-apríl, kde je tzv. „tiché obdobie“, ktoré pripravuje ľudí o zamestnanosť a znižuje reputáciu obce samej.

Po skúmaní obce Terchová a jej blízkeho okolia v nadväznosti na zamestnanosť v cestovnom ruchu sme dospeli k záveru, že potenciál na využitie turisticky známej destinácie, či už pri letnej alebo zimnej sezóne je markantnejší, ako sme si mysleli. Niektorí

miestni obyvatelia, ktorí aj v minulosti poskytovali ubytovanie už nemajú záujem o budovanie niečoho nového, pretože by bolo finančne náročná dať do obehu domy, budovy, ktoré sa nepoužívajú roky. Obec ako taká disponuje veľkým počtom schátraných domov. Rekonštrukcia týchto domov by mohla byť jedna z ciest, ako zlepšiť životné podmienky miestnych obyvateľov na to, aby mohli lepšie využiť svoj potenciál a zvýšiť viditeľnosť medzi turistami. A preto je dôležité, aby obec Terchová, či obce navôkol dostali podporu a pomoc pri rozvoji cestovného ruchu, a tak napomôcť ekonomike a rozvoji ďalších pracovných miest hlavne pre miestne obyvateľstvo.

Zhodnotenie štruktúry zamestnanosti v Terchovej a jej blízkom okolí sme analyzovali formou niekoľkých charakteristík zamestnanosti na to, aby sme dosiahli potrebné údaje na naplnenie nášho hlavného cieľa. Medzi prvými analyzovanými charakteristikami zamestnanosti patrila segmentácia *zamestnanosti podľa odvetví*. Výsledkom tejto analýzy bolo zistenie, že oblasť stavebníctva zastáva dominantnú pozíciu v rámci skúmaného regiónu s podielom 76,7 %, zatiaľ čo oblasť cestovného ruchu predstavuje iba 13,8 %. Ďalšou skúmanou jednotkou bola *veková štruktúra*, pri ktorej bolo zistené, že 48,6 % respondentov patrilo do vekovej kategórie 19 – 30 rokov. Najväčšie zastúpenie *geografického pôvodu* mal slovenský pôvod (66,36%). Pri skúmanej jednotke *vzdelanie* (49,54%) sme zistili, že väčšina respondentov disponuje stredoškolským vzdelaním s maturitou. Tento výsledok by mohol súvisieť s požiadavkami na určité pracovné pozície v skúmanej oblasti a samozrejme dopyt po lepšom vzdelaní by mohol priniesť väčší vplyv do budúcnosti na štruktúru zamestnanosti v cestovnom ruchu. Ako piatu charakteristiku zamestnanosti sme vybrali *druh práce*, kde prevládala možnosť čašník/čašníčka, ktorá je takou najbežnejšou pracovnou pozíciou v zamestnaní cestovného ruchu. *Zamestnanosť rodinných príslušníkov* bolo komunikované len na vrcholový manažment, keďže v tejto sfére podnikajú. Polovica respondentov uviedla, že aktívne angažujú svojich rodinných príslušníkov do podnikania, resp. ak nie teraz, v budúcnosti áno. Samozrejme je dôležité, aby bola voľba obojstranná, aby následné riadenie podniku bolo nekonfliktné a bez nesúhlasov medzi rodinnými príslušníkmi. Našou poslednou skúmanou charakteristikou zamestnanosti bol *príjem*, ktorého téma je veľmi citlivá. Zopár respondentov nám uviedlo svoju odpoveď, no z osobných dôvodov väčšia väčšina sa zodpovedania otázky zdržala. Vrcholový manažment (podnikatelia, majitelia spoločností, manažéri) dosahoval najväčší príjem a to od respondentov v rozmedzí 2 000 – 6 500 €.

Prínos bakalárskej práce predstavuje poznanie obce Terchová a jej potenciálu v oblasti cestovného ruchu a zamestnanosti. Okrem poskytnutia prehľadu o obci a jej možnostiach v cestovnom ruchu, práca sa zameriava aj na analýzu štruktúry zamestnanosti v skúmanej oblasti, čím prispieva k objasneniu situácie na trhu práce v obci. Celkovým prínosom bakalárskej práce je tak významné zvýšenie poznania obce a umožnenie lepšieho plánovania manažmentu cestovného ruchu a zamestnanosti v skúmanej oblasti.

## Zoznam použitej literatúry

DATAcube. [online], 2023. [cit. 2023-03-09]. Dostupné na: [https://datacube.statistics.sk/#!/view/sk/vbd\\_sk\\_win2/cr3809qr/v\\_cr3809qr\\_00\\_00\\_00\\_sk](https://datacube.statistics.sk/#!/view/sk/vbd_sk_win2/cr3809qr/v_cr3809qr_00_00_00_sk)

GÚČIK, Marian a kol. *Geografia cestovného ruchu: Slovensko*. 1. vyd. Banská Bystrica : Belanium, 2021. 166 s. ISBN 978-80-557-1925-2.

GÚČIK, Marian. *Cestovný ruch, Politika a ekonómia*. 1. vyd. Banská Bystrica : DALI-BB, s.r.o., 2011. 188 s. ISBN 978-80-89090-98-3.

GÚČIK, Marian – ORELOVÁ, Andrea. *Výkonnosť sektora cestovného ruchu a problémy jeho merania*. 1. vyd. Banská Bystrica : Belanium, 2021. 196 s. ISBN 978-80-557-1917-7.

GÚČIK, Marian. *Cestovný ruch, Úvod do štúdia*. 1. vyd. Banská Bystrica : DALI-BB, s.r.o., 2010. 307 s. ISBN 978-80-89090-80-8.

KUČEROVÁ, Jana – STRAŠÍK, Anton – ŠEBOVÁ, Ľubica. *Ekonomika podniku cestovného ruchu*. 2. vyd. Banská Bystrica : DALI-BB, s.r.o., 2010. 140 s. ISBN 978-80-89090-75-7.

NOVACKÁ, Ľudmila a kol. *Súčasnosť cestovného ruchu v trajektórii budúcnosti (e-book)*. Zlín: Radim Bačuvčík - VeRBuM, 2020. 370 s. ISBN 978-80-88356-05-9.

Obec Terchová [online], 2022. [cit. 2023-02-14]. Dostupné na: <https://www.terchova.sk/navstevnik/zaujímavosti-obce/janosikov-dom>

OLÁHOVÁ Kamila. Odpoveďou na nedostatok pracovníkov je vzdelávanie. In TREND : ekonomický týždenník o podnikaní a podnikateľoch na Slovensku. Bratislava : News and Media Holding, a. s., 2023, roč. 32, č. 11, s. 48-50. ISSN 1335-0b84

Platy.sk [online], 2023. [cit. 2023-03-17]. Dostupné na: <https://www.platy.sk/>

*Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Mikroregiónu Terchovská dolina na roky 2015 – 2020 (s výhľadom do roku 2023)*, 2015. 138 s. [cit. 2023-02-25]. Dostupné na: <file:///C:/Users/42191/Downloads/phsr-mikroregion-td-2015-2020.pdf>

*Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Terchová* [online], 2009. 73 s. [cit. 2023-02-12]. Dostupné na: [file:///C:/Users/42191/Downloads/PHSR-TERCHOVA\\_doplnenie2010.pdf](file:///C:/Users/42191/Downloads/PHSR-TERCHOVA_doplnenie2010.pdf)

*Sčítanie obyvateľov, domov a bytov* [online], 2021. [cit. 2023-03-09]. Dostupné na: <https://www.scitanie.sk/obyvatelia/zakladne-vysledky/struktura-obyvatelstva-podla-odvetvia-ekonomickej-cinnosti/OK/SK031B/OK>

*SK NACE* [online], 2023. [cit. 2023-01-25]. Dostupné na: <http://www.nace.sk/nace/i-sekcia-i-ubytovacie-a-stravovacie-sluzby/>

*SK NACE, SK NACE kódy a ich význam* [online], 2023. [cit. 2023-01-27]. Dostupné na: <https://www.sk-nace.sk/47-78-9-ostatny-maloobchod-s-novym-tovarom-v-specializovanych-predajniach-i-n/>

*Štatistická klasifikácia ekonomických činností SK NACE Rev.2* [online], 2007. 183 s. [cit. 2023-03-08]. Dostupné na: [https://www.financnasprava.sk/\\_img/pfsedit/Dokumenty\\_PFS/Podnikatelia/Clo\\_obchodny\\_tovar/EORI/StatistickaKlasifikaciaEkonomickychCinnosti.pdf](https://www.financnasprava.sk/_img/pfsedit/Dokumenty_PFS/Podnikatelia/Clo_obchodny_tovar/EORI/StatistickaKlasifikaciaEkonomickychCinnosti.pdf)

UN DESA. (2010). *International Recommendations for Tourism Statistics*. [online], 2008. 134 s. [cit. 2023-03-28]. Dostupné na: [https://unstats.un.org/unsd/publication/seriesm/seriesm\\_83rev1e.pdf](https://unstats.un.org/unsd/publication/seriesm/seriesm_83rev1e.pdf)

UNWTO, *Glossary* [online], 2023. [cit. 2023-03-21]. Dostupné na: <https://www.unwto.org/glossary-tourism-terms>

## **Prílohy**

### **Príloha A: Prieskum verejnej mienky**